

Productgroep verven en vernissen voor producttest

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

**Productgroep verven en vernissen
voor Producttest**

Een onderzoek in opdracht van de OVAM

11/005438

Eindrapport, 21 december 2010

Ilse Laureysens
Dieter Vandenbroucke

Productgroep verven en vernissen voor Producttest

Documentbeschrijving

1. *Titel publicatie*
Productgroep verven en vernissen van de Producttest

2. *Verantwoordelijke Uitgever*
Danny Wille, OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

3. *Wettelijk Depot nummer*

4. *Aantal bladzijden*
153

5. *Aantal tabellen en figuren*

6. *Prijs**

7. *Datum Publicatie*
21 december 2010

8. *Trefwoorden*

9. *Samenvatting*

10. *Begeleidingsgroep en/of auteur*

11. *Contactperso(n)en*

12. *Andere titels over dit onderwerp*

Gegevens uit dit document mag u overnemen mits duidelijke bronvermelding.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	5
Résumé	7
Summary	9
1 Inleiding	11
1.1 Achtergrond en situering	11
1.2 Doelstelling van de studie	11
2 Projectaanpak	12
2.1 Afbakening van de productgroep	12
2.2 Bepaling van de milieucriteria	13
2.2.1 Bronnen	13
2.2.2 Opmaak milieucriteria	14
2.2.3 Marktonderzoek	15
2.2.4 Gewicht van de criteria	15
2.3 Stakeholderoverleg 24 juni 2010	16
2.4 Verzameling productinformatie	16
3 Chemische wetgeving	18
3.1 Classificatie, etikettering en verpakking van gevaarlijke stoffen	18
3.1.1 GHS, CLP en REACH	18
3.1.2 Gevaarlijke Stoffen Richtlijn 67/548/EEG	18
3.1.3 Gevaarlijke Preparaten Richtlijn 1999/45/EG	19
3.1.4 CLP Verordening 1272/2008	20
3.1.5 H-, P- en EUH-zinnen	22
3.2 Veiligheidsinformatieblad	23
4 Analyse milieucriteria	24
4.1 Milieucriteria	24
4.2 Beschikbaarheid labels op Belgische markt en maximale milieuscore huidige producten	24
4.2.1 Beschikbaarheid labels op de Belgische markt	24
4.2.2 Maximale milieuscore huidige producten op de Belgische markt	25
4.3 Aanbevelingen voor een aanbesteding voor verven en vernissen	29
Bijlage 1: Productindeling	33
Bijlage 2: Initiële bevraging gemeenten - productgebruik	35
Bijlage 3: Stakeholderconsultaties	37
Bijlage 4: Verslagen stakeholderoverleg en vergaderingen met de begeleidingsgroep	39
Bijlage 5: Verklaring afwezigheid gevaarlijke stoffen	41
Bijlage 6: Voorbeeld veiligheidsinformatieblad	43
Bijlage 7: Finale set criteria (vraag & antwoord) + tips & aanbevelingen	45
Bijlage 8: Overzichtstabel maximumscores + beschikbare labels	47

Samenvatting

In 2007 werd het berekeningsmodel "Producttest" (www.ovam.be/producttest) ontwikkeld, dat organisaties toelaat hun vorderingen en prestaties op het gebied van milieuverantwoord productgebruik in kaart te brengen. De gegevens uit het berekeningsmodel laten een organisatie toe om op een gefundeerde wijze beslissingen te nemen en om het aankoopbeleid of het productgebruik aan te passen of bij te sturen. Het bestaande berekeningsmodel bevatte drie productcategorieën, met name 'schoonmaakmiddelen', 'kantoormateriaal' en 'elektrische en elektronische apparaten'.

Doelstelling van voorliggende studie was het ontwikkelen van een set van indicatoren voor verven en vernissen. Een belangrijke randvoorwaarde was dat deze indicatoren in het bestaande berekeningsmodel moeten kunnen worden ingepast.

In samenspraak met OVAM en verschillende stakeholders (LNE, provincies, producenten, onderzoekinstituut,...) werden volgende producttypes geselecteerd:

1. Muur en plafond binnen
2. Gevel buiten / hechtprimer
3. Specifieke hout primer
4. Hout en metaal primer / universele primer
5. Specifieke metaal primer ferro
6. Specifieke metaal primer non ferro
7. Niet afwasbare muur- en plafondverf
8. Afwasbaar muur- en plafondverf
9. Verf voor gevel / minerale ondergrond
10. Beits binnen en buiten
11. Slijtvaste vernis voor trappen en vloeren (hoge belasting, bvb openbare gebouwen)
12. Niet slijtvaste vernis voor trappen en vloeren
13. Hout- en metaallak binnen
14. Hout- en metaallak buiten
15. Eénpotsysteem ferro
16. Eénpotsysteem non-ferro
17. Wegmarkeringsverf

Voor elk van de 17 productcategorieën werden criteria opgesteld onder de vorm van vragen en antwoorden, en een score gekoppeld aan de verschillende antwoordopties. De criteria werden afgetoetst tijdens een stakeholderoverleg waarin zowel gebruikers van de producttest, producenten/leveranciers van verven & vernissen als kennisinstellingen aanwezig waren.

Résumé

Le modèle de calcul « test de produits » (www.ovam.be/producttest) a été développé en 2007 et permet aux organisations de dresser la carte de leurs avancées et prestations réalisées dans le domaine de l'utilisation écologiquement rationnelle des produits. Les données tirées de ce modèle de calcul permettent aux organisations de prendre des décisions fondées et d'adapter ou de corriger leur politique d'achat ou d'utilisation des produits. Le modèle de calcul existant contenait trois catégories de produits, à savoir 'produits de nettoyage', 'matériel de bureau' et 'appareils électriques et électroniques'.

L'objectif de la présente étude consistait à développer une série d'indicateurs pour peintures et vernis. Une condition connexe importante était que ces indicateurs devaient pouvoir être intégrés dans le modèle de calcul existant.

En concertation avec OVAM et un groupe de parties prenantes (LNE, les provinces, les fabricants, un institut de recherche,...) 17 groupes de produits ont été sélectionnés :

1. Sous-couche et primaire d'impression intérieurs
2. Sous-couche et primaire d'impression / extérieurs
3. Sous-couche bois
4. Sous-couche bois et fer / universelle
5. Sous-couche antirouille
6. Sous-couche métaux non ferreux
7. Peinture intérieure
8. Peinture intérieure lavable
9. Peinture extérieure
10. Lasure intérieure et extérieure
11. Vernis anti-abrasion (pièces à fort passage)
12. Vernis
13. Peinture intérieure pour finitions et bardages bois ou métal
14. Peinture extérieure pour finitions et bardages bois ou métal
15. Peinture de finition pour les métaux ferreux – 3 en 1 (sous-couche, couche intermédiaire, couche de finition)
16. Peinture de finition pour les métaux non-ferreux – 3 en 1 (sous-couche, couche intermédiaire, couche de finition)
17. Peinture de marquage routier

Pour chacun de ces groupes de produits sélectionnés des indicateurs ont été élaborés avec un score associé aux différentes options de réponse. Les indicateurs ont été testés auprès d'un groupe de résonance composé de

représentants des fabricants, des utilisateurs du Producttest et des instituts de recherche.

Summary

In 2007, the eco-scanning and evaluation model “product test” (www.ovam.be/producttest) was developed, a system that enables organisations to record and map their progress and performance in environmentally sound consumption and responsible product use. The data gathered from this evaluation model allow an organisation to take well-founded decisions and consequently adapt or upgrade its purchasing policy or product use. The existing evaluation model encompassed three product categories, namely ‘cleaning products’, ‘office materials’ and ‘electric and electronic appliances’.

The aim of the present study was to develop a set of indicators for ‘paints and varnishes’. An important peripheral condition required that these indicators lend themselves to be readily fitted into the already existing evaluation model.

In consultation with OVAM and a diverse set of stakeholders 17 product groups were selected:

1. Interior wall primer
2. Primer for exterior use
3. Wood primer
4. Universal primer / primer for wood and metal
5. Ferrous metal primer
6. Non-ferrous metal primer
7. Interior wall paint
8. Water resistant wall paint
9. Coatings for exterior walls
10. Wood-stain (interior / exterior use)
11. Hard wearing floor varnish
12. Varnish
13. Wood and metal coating interior use
14. Wood and metal coating exterior use
15. 3 in 1 paint for ferrous metals
16. 3 in 1 paint for non-ferrous metal
17. Traffic paint

For each of the selected product groups indicators were developed in the form of questions and answers, and a score was linked to the different response options. The indicators were presented for evaluation to a brainstorming group composed of representatives of the manufacturers/suppliers, users of the Producttest and research institutes.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en situering

Het online berekeningsmodel Producttest (www.ovam.be/producttest) heeft als doel organisaties (in eerste instantie lokale en bovenlokale overheden) op een efficiënte en gebruiksvriendelijke wijze te ondersteunen in hun streven naar meer milieuverantwoorde consumptie en productgebruik. De Producttest wil het concept van milieuverantwoord aankopen breder inkleuren dan enkel het kiezen van producten met het juiste label. Het wil daarentegen de aankoper begeleiden om labels en andere technische informatie optimaal te gebruiken om de meest milieuverantwoorde keuze te maken.

De Producttest bestaat uit een weloverwogen set vragen over functionaliteit en milieuprestaties van het aangekochte of aan te kopen product, en dit zowel in relatie tot de producteigenschappen (de kenmerken die het bij aankoop bezit, de aspecten uit het productieproces, samenstelling, componenten, verpakking...) als tot de gebruikseigenschappen (in relatie tot het gebruik in de organisatie, onderhoud, robuustheid, verwachte levensduur, gebruiksgebieden, ...).

Een beperkte set van mogelijke antwoorden wordt aangeboden en gerangschikt naar milieukarakteristieken. Uit een gewogen som van de verschillende antwoorden op de verschillende vragen wordt een indicator berekend. Vergelijking tussen verschillende producten wordt mogelijk, evenals het berekenen van een totale graadmeter voor milieuverantwoorde consumptie en productgebruik. Daarnaast kunnen de gehanteerde criteria gemakkelijk gebruikt worden bij de opmaak van bestekken of lastenboeken.

In 2006 werden vragen en indicatoren opgemaakt voor de productgroepen *schoonmaakmiddelen* en *kantoomaterialen*. In 2008 werd de productgroep *elektrische en elektronische apparaten* toegevoegd aan de Producttest.

OVAM wenst nu een vierde productgroep toe te voegen, met name *verven en vernissen*.

1.2 Doelstelling van de studie

Het doel van voorliggende studie is het uitbreiden van de Producttest met de nieuwe productgroep *verven en vernissen*. Daartoe worden volgende taken gerealiseerd:

- Opstellen van milieucriteria voor de productgroep verven en vernissen. Dit vraagt eerst een afbakening van de productgroep, en vervolgens een literatuurstudie om milieucriteria voor de geselecteerde types verven en vernissen op te stellen.
- Aftoetsen van de milieucriteria bij de producenten en eventueel belangrijkste leveranciers op de Belgische markt en andere belanghebbenden. Input van de sector zelf moet garanderen dat de milieucriteria volledig, correct en marktconform zijn. Verder zal productinformatie opgevraagd worden, gezien beschikbare informatie de belangrijkste bottleneck blijkt te zijn bij gebruik van de Producttest.

2 Projectaanpak

De studie werd uitgevoerd door ARCADIS Belgium NV, maar in nauw overleg met OVAM.

De sector zelf heeft haar opmerkingen en verbeteruggesties op het onderzoek kunnen overmaken via een bevraging van producenten & leveranciers, face-to-face interviews en via een stakeholderoverleg in juni 2010.

Ook de mogelijke gebruikers van de Producttest (o.a. gemeente- en provinciebesturen) konden hun opmerkingen kwijt via het stakeholderoverleg in juni 2010.

De verslagen van alle werkvergaderingen, interviews en het stakeholderoverleg zijn verzameld in bijlages 2 tot 4.

In volgende hoofdstukken worden de verschillende stappen in het onderzoek verder toegelicht.

2.1 Afbakening van de productgroep

Er zijn zeer veel verfsoorten beschikbaar op de markt met elk hun typische samenstelling, eigenschappen en toepassingen. Ze kunnen op basis van verschillende aspecten worden ingedeeld:

- Volgens de herkomst van de basisgrondstoffen: synthetische verven, natuurverven[†] of een combinatie van beide;
- Volgens verdunner of oplosmiddel:
 - wateroplosbaar (of watergedragen): bevat zowel synthetische - als natuurverven;
 - solventgedragen: het oplosmiddel kan zowel synthetisch als natuurlijk zijn;
- Volgens toepassing: op basis van de ondergrond (muur, hout, metaal,...) en het gebruik binnen of buiten.

Voor de Producttest wordt gekozen voor een indeling volgens toepassing, omdat dit voor de gebruiker het meest gebruiksvriendelijk is. Dit is ook het type indeling dat gehanteerd wordt bij de ecolabels. Zie bijlage 1 voor de productindeling. Deze indeling werd ook voorgelegd tijdens het stakeholderoverleg, en werd goed bevonden.

De indeling van de Producttest verschilt wel met de indeling van bijvoorbeeld het Europees Ecolabel. Enerzijds zijn bepaalde categorieën van het label te breed waardoor ze voor de gebruiker niet herkenbaar zijn, anderzijds zijn niet alle categorieën van het label van toepassing voor overheden en dus minder relevant in de Producttest. Om dit laatste in praktijk te toetsen, werden 14 steden en gemeenten gecontacteerd om inzicht te krijgen in het type verven en vernissen dat

* Zie Consumentenpanel, informatie over verven op

<http://www.bewustverbruiken.org/docs/SamenvattingDossierVerven.pdf>

† Een officiële definitie van natuurverven bestaat tot op vandaag niet. VIBE heeft in 2005 een voorstel tot definitie uitgewerkt die door hen gebruikt wordt bij beoordelingen.

ze gebruiken. Negen steden en gemeenten bezorgden een overzicht van hun productgebruik. Zie bijlage 2 voor een verslag van deze bevraging.

2.2 Bepaling van de milieucriteria

2.2.1 Bronnen

Gezien het niet de bedoeling is om primair onderzoek te doen, werden de milieucriteria ontwikkeld op basis van de beschikbare literatuur en kennis. Volgende literatuurbronnen werden geraadpleegd:

- Ecolabels: voor verven & vernissen zijn volgende labels relevant:
 - Europees Ecolabel
 - *Nordic Swan (verwijst voor criteria integraal naar het Europees Ecolabel)*
 - Blaue Engel
 - Marque NF (Norme Française) Environnement
 - natureplus
- Andere bronnen met milieucriteria:
 - Gids voor Duurzame Aankopen
 - STIP informatiefiche verven en vernissen (2003)
- Overige literatuurbronnen:
 - VIBE (Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch bouwen en wonen): Keuzefiche verven (2007), doe-het-zelf fiche “werken met natuurverf”
 - Milieutips – Verven zonder wroeging – 1: De juiste keuze (Mediatheek Provincie Vlaams-Brabant)
 - Milieutips – Verven zonder wroeging – 2: Voor- en nazorg voor het milieu (Mediatheek Provincie Vlaams-Brabant)
 - www.milieucentraal.nl
 - “Werken met natuurverf” – Doe-het-zelffiche (VIBE, LNE)
 - www.veiligmetverf.nl
 - “Wegmarkeringen en wegmarkeringsmaterialen in Nederland” (Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 1994)

Deze *overige literatuurbronnen* werden ook gebruikt voor het samenstellen van de aanbevelingen voor het duurzaam gebruik van verf.

Tenslotte werden ook volgende Europese Beschikkingen, Richtlijnen en Verordeningen betrokken bij het onderzoek:

- Beschikking van de Commissie van 13 augustus 2008 tot vaststelling van de milieucriteria voor de toekenning van de communautaire milieukeur aan verven en vernissen voor gebruik buitenshuis (2009/543/EG)
- Beschikking van de Commissie van 13 augustus 2008 tot vaststelling van de milieucriteria voor de toekenning van de communautaire milieukeur aan verven en vernissen voor gebruik binnenshuis (2009/544/EG)
- Richtlijn 67/548/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen (*Gevaarlijke Stoffen Richtlijn*)

- Richtlijn 1999/45/EG Van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 1999 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten (*Gevaarlijke Preparaten Richtlijn*)
- Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006 (*CLP Verordening*)
- Beschikking nr. 1348/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 tot wijziging van Richtlijn 76/769/EEG van de Raad wat betreft de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van 2-(2-methoxyethoxy)ethanol, 2-(2-butoxyethoxy)ethanol, methyleendifenylidiisocyanaat, cyclohexaan en ammoniumnitraat
- Richtlijn 2004/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 inzake de beperking van emissies van vluchtige organische stoffen ten gevolge van het gebruik van organische oplosmiddelen in bepaalde verven en vernissen en producten voor het overspuiten van voertuigen, en tot wijziging van Richtlijn 1999/13/EG
- Richtlijn 76/769/EEG van de Raad van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Statens inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten
- Richtlijn 91/338/EEG van de Raad van 18 juni 1991 houdende tiende wijziging van Richtlijn 76/769/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lid-Statens inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten
- Beschikking nr. 455/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot wijziging van Richtlijn 76/769/EEG van de Raad wat betreft de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van dichloormethaan

2.2.2 Opmaak milieucriteria

Naast bovenstaande bronnen werd ook een aantal stakeholders gecontacteerd voor mogelijke criteria (face-to-face, telefonisch, schriftelijk):

- Stad Gent: voorloper op het gebied van gebruik duurzame verven
- IVP: sectorfederatie
- CoRI (Coatings Research Institute): onderzoeksinstituut voor verven & inkten
- Producenten/leveranciers wegmarkeringsverven: Viakan, Allchemie, Degroote wegmarkeringen
- Producenten/leveranciers muur- en plafond, metaal- en/of houtverven: Boss Paints, Tony Mertens, Sigmacoatings
- Producenten/leveranciers natuurlijke verven: Biohome, Tintelij, Cura Coatings, Magrit Biocolor

Zie bijlage 3 voor een verslag van de gesprekken met IVP, CoRI en Stad Gent.

Op basis van de literatuurstudie en stakeholderconsultaties werden alle mogelijke criteria voor elke categorie verzameld. Enkel die criteria werden weerhouden, waarvoor de informatie door de gebruiker van de *Producttest* relatief snel en

gemakkelijk kan teruggevonden worden en/of waarvoor de aanwezigheid van een ecolabel direct uitsluitel geeft.

Voor verfproducten kan informatie over de criteria teruggevonden worden via:

- Technische fiches
- Veiligheidsinformatiebladen
- Etiket / Verpakking
- De website (zelden)
- Op verzoek bij de producent en/of verdeler

Alle criteria werden voorgelegd aan de sector en gebruikers van de Producttest via een stakeholderoverleg (zie hoofdstuk 2.3).

2.2.3 Marktonderzoek

Voor een 6-tal merken werden de veiligheidsinformatiebladen en technische fiches opgevraagd of via internet gedownload voor de diverse producttypes. Gezien informatie over het VOS-gehalte soms enkel op de verpakking wordt vermeld, werd ook een doe-het-zelf-zaak bezocht om informatie over dit criterium te verzamelen.

Een eerste set draft criteria werd getest door deze te toetsen aan de verzamelde informatie. Doelstellingen waren:

- Beschikbaarheid van informatie nagaan
- Nagaan of de drempelwaarden van de criteria realistisch waren

Op basis van de resultaten van het marktonderzoek werden de draft criteria verder aangepast.

2.2.4 Gewicht van de criteria

In de Producttest is het mogelijk om bepaalde criteria zwaarder te laten doorwegen in het eindresultaat. Voor de productgroepen verven & vernissen werd ervoor gekozen om het VOS-gehalte (vluchtige organische stoffen) het zwaarst te laten doorwegen, omwille van de relatief hoge milieu-impact en gezondheidsrisico's.

In tweede instantie werd ook aan de aanwezigheid van gevaarsymbolen op de verpakking en de aanwezigheid van ingrediënten die carcinogeen, giftig of milieugevaarlijk zijn een hoger gewicht toegekend. Dit zijn criteria die heel snel en gemakkelijk kunnen teruggevonden worden.

Dit resulteerde in volgende gewichten: 30% VOS-gehalte, 15% aanwezigheid gevarensymbolen, 15% gevaarlijke ingrediënten (7,5% mutagene en carcinogene stoffen; 7,5% milieugevaarlijke stoffen), 40% gelijk verdeeld over de overige criteria.

De verdeling van gewichten werd voorgelegd op het stakeholderoverleg (zie hoofdstuk 2.3).

2.3 Stakeholderoverleg 24 juni 2010

Voor het stakeholderoverleg werden een brede waaier aan bedrijven, overheden, NGO's en overige experts uitgenodigd. Tijdens het overleg werden volgende punten besproken:

- Indeling in 17 productcategorieën;
- Opmerkingen en verbeteringsuggesties op de draft criteria;
- Weging van de criteria;
- Eigenschappen van de verpakking als mogelijk criterium;
- Volledigheid & gebruiksvriendelijkheid van de criteria: omdat de ecolabelcriteria soms heel technisch en complex kunnen zijn, werden sommige criteria sterk vereenvoudigd en andere helemaal weggelaten;
- Aanwezigheid van bepaalde gevaarlijke stoffen: in welke mate komen ze effectief voor in verven en vernissen;
- Prestatie-eisen;
- Ter beschikking stellen van productinformatie door de sector: informatie over de concentraties van bepaalde gevaarlijke stoffen is meestal niet publiek beschikbaar, dus deze informatie zou door de producenten/leveranciers ter beschikking gesteld moeten kunnen worden.

Zie bijlage 4 voor het verslag van het stakeholderoverleg. Ook de verslagen van alle vergaderingen met de begeleidingsgroep werden opgenomen in bijlage 4.

Op basis van de commentaren van het stakeholderoverleg en een nabespreking met OVAM werden de criteria gefinaliseerd. Zie hoofdstuk 4.

2.4 Verzameling productinformatie

Voor de gebruikers van de Producttest is het vaak moeilijk om informatie over de ingrediënten van een verf of vernis te achterhalen. De producenten houden de exacte samenstelling van hun product immers liever geheim. Informatie over de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen is ook niet altijd terug te vinden op de veiligheidsinformatiebladen, omdat deze pas vermeld moeten worden als ze bepaalde drempelconcentraties overschrijden.

Daarom werd aan de sector voorgesteld om productinformatie beschikbaar te stellen aan de geregistreerde Producttest gebruikers via de website. Er werd voorgesteld om met een ondertekende verklaring te werken waarbij de producent aangeeft of bepaalde chemische stoffen al dan niet aanwezig zijn in het product. Zie bijlage 5 voor deze verklaring.

Uiteindelijk werd van dit idee afgestapt omwille van volgende redenen:

- De stakeholders zagen er het nut van in voor de gebruikers van de Producttest, maar hadden twijfels over de praktische invulling.
- Voor natuurverven zijn er geen Belgische producenten, dus het wordt een onhaalbare kaart om productinformatie voor natuurverven te bekomen.
- De sector zelf was weinig enthousiast. Argumenten waren onder meer mogelijke problemen met aansprakelijkheid als de gepubliceerde

informatie niet correct zou zijn, en het feit dat gebruikers een product enkel zouden kiezen op de afwezigheid van bepaalde gevaarlijke stoffen in plaats van op basis van de algemene ecologische duurzaamheid van het product. Het is bovendien onhaalbaar om deze informatie voor elk individueel product op te maken, en onmogelijk om een meer algemene uitspraak te doen over een productlijn omdat de producten onderling verschillen.

De beheerders van de Producttest nodigen producenten en leveranciers die geen probleem hebben om deze informatie ter beschikking te stellen uit om deze informatie toch aan te leveren. De informatie kan worden bezorgd via producttest@ovam.be.

De gegevens zullen worden gepubliceerd op het luik "Productinformatie leveranciers", dat enkel toegankelijk is voor de geregistreerde gebruikers van de Producttest.

Het ter beschikking stellen van deze informatie heeft een aantal voordelen, zowel voor de producent/leverancier zelf, als voor de gebruiker:

- gebruikers moeten niet steeds individueel de informatie opvragen en de leveranciers worden niet langer gecontacteerd om op dezelfde vraag een antwoord te geven;
- vragen waarop de gebruiker geen antwoord heeft, moeten met de slechtste score worden beantwoord. Is de informatie wel beschikbaar, dan is het vaak niet nodig om het slechtste antwoord aan te duiden, waardoor het product beter scoort.

3 Chemische wetgeving

3.1 Classificatie, etikettering en verpakking van gevaarlijke stoffen

3.1.1 GHS, CLP en REACH

GHS (United Nations Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals) is de nieuwe manier van classificatie en etikettering van gevaarlijke stoffen en preparaten ontwikkeld door de Verenigde Naties. Doelstelling is om tot een éénduidig internationaal systeem te komen, zodat eenzelfde stof in elk land en continent dezelfde gevaareigenschappen krijgt toegekend.

CLP (Classification, Labelling and Packaging of Chemicals) is de Europese implementatie van het GHS. Vroeger werd classificatie en etikettering van gevaarlijke stoffen in de EU bepaald door de Richtlijn Gevaarlijke Stoffen (Richtlijn 67/548/EEG) en de Richtlijn Gevaarlijke Preparaten (1999/45/EG). De CLP Verordening 1272/2008 zal beide richtlijnen vervangen.

Daarnaast is ook de REACH Verordening van kracht. Deze bepaalt dat producenten en importeurs informatie moeten verstrekken over de classificatie en etikettering van de chemische stoffen in de registratiedossiers en via veiligheidsfiches aan de klanten. Gezien REACH echter zelf geen criteria vastlegt voor classificatie van gevaarlijke stoffen wordt deze verordening niet verder besproken.

In volgende paragrafen worden de CLP Verordening en de Gevaarlijke Stoffen en Gevaarlijke Preparaten kort toegelicht, en hun implicatie voor de milieucriteria van verven en vernissen.

3.1.2 Gevaarlijke Stoffen Richtlijn 67/548/EEG

Richtlijn 67/548/EEG deelde gevaarlijke stoffen in volgens hun gevaarcategorie: irriterend, ontplofbaar, ontvlambaar, giftig en/of schadelijk.

Relevante bijlagen zijn onder meer:

- Bijlage I: lijst van gevaarlijke stoffen met hun indeling, etiketteringvoorschriften, de voor elke stof te gebruiken symbolen, de standaardzinnen betreffende de bijzondere gevaren van elke stof en de veiligheidsaanbevelingen.
- Bijlage II: Tekeningen van de gevaarsymbolen
- Bijlage III: Omschrijving van de R-zinnen
- Bijlage IV: Omschrijving van de veiligheidsaanbevelingen (S-zinnen)

Andere bijlagen betreffen de meetmethode, bepalingen inzake het transport van gevaarlijke stoffen, enz.

3.1.2.1 Impact nieuwe CLP Verordening

De nieuwe CLP Verordening vervangt gefaseerd de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn.

Vanaf 2010 moeten gevaarlijke stoffen geclassificeerd worden volgens de nieuwe CLP-indeling. Maar preparaten (mengsels van gevaarlijke stoffen) moeten pas vanaf 1 juni 2015 volledig voldoen aan de nieuwe regels.

Concreet betekent dit dat Bijlage I van de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn reeds volledig ingetrokken is en vervangen door tabel 3.1 uit bijlage VI van de CLP Verordening.

De meeste andere bijlagen worden ingetrokken in 2015, omdat de gevaarsymbolen en gevaarzinnen toegepast kunnen blijven op verpakkingen van preparaten tot 2015.

De Gevaarlijke Stoffen Richtlijn wordt volledig opgeheven op 1 juni 2015.

3.1.2.2 **Hoe gevaarlijke stoffen en preparaten indelen en etiketteren?**

Tabel 3.2 van de CLP Verordening bevat een lijst van gevaarlijke stoffen met de oude indeling, waarin voor de opgenomen gevaarlijke stoffen vermeld staat welke gevaarpictogrammen, R-zinnen en S-zinnen van toepassing zijn. Voor heel wat gevaarlijke stoffen geldt echter dat de gevaarrisico's enkel vermeld moeten worden, als een bepaalde concentratie in het eindproduct overschreden wordt. In de tabel zijn deze 'drempelconcentraties' dan ook terug te vinden.

In Tabel 3.1 van de CLP-Verordening wordt de oude indeling omgezet naar de nieuwe indeling met de nieuwe gevarenklassen, pictogrammen en zinnen. Voor verpakkingen met de individuele gevaarlijke stoffen vervalt dus tabel 3.2 en geldt enkel nog de nieuwe indeling. Voor producten die een gevaarlijke stof in een bepaalde concentratie bevatten, geldt echter nog steeds tabel 3.2 tot 1 juni 2015.

Let wel: Niet alle gevaarlijke stoffen zijn opgenomen in de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn. Er zijn meer dan 100.000 chemische stoffen beschikbaar op de markt, terwijl slechts van minder dan 10.000 stoffen bekend is welke gevaarrisico's ze inhouden. Niet alle chemische stoffen zijn immers al onderzocht op hun gevaar. Dit is de reden waarom de REACH regelgeving werd ingevoerd. Als gevolg van REACH zullen alle chemische stoffen beoordeeld moeten worden op hun gevaarrisico's. Op dit moment is het dus goed mogelijk dat producten gevaarlijke stoffen bevatten zonder dat er gevaarsymbolen of R-zinnen worden vermeld op het etiket.

Concreet houdt het in dat bepaalde chemische stoffen die in de ecolabels werden opgenomen nog niet ingedeeld zijn, waardoor er ook geen gegevens beschikbaar zijn op het etiket of in de veiligheidsfiche.

3.1.3 **Gevaarlijke Preparaten Richtlijn 1999/45/EG**

Indien een preparaat (= mengsel van twee of meer stoffen) stoffen bevat die volgens de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn / CLP Verordening ingedeeld zijn als gevaarlijk, dan valt het preparaat onder de Gevaarlijke Preparatenrichtlijn (tot 1 juni 2015). Deze richtlijn bevat voorschriften inzake onder meer verpakking en etikettering van het product. De gevaarpictogrammen van de verschillende gevaarlijke stoffen in het preparaat dienen op de verpakking gezet te worden. Bovendien moeten de ingedeelde gevaarlijke stoffen ook vermeld worden in de veiligheidsfiche, waarin ook de R- en S-zinnen opgenomen worden.

Indien meerdere gevaareigenschappen van toepassing zijn, dan gelden bepaalde voorrangregels. Artikel 10 stipuleert: *"Wanneer aan een preparaat meer dan één gevaarsymbool moet worden toegekend:*

- *maakt de verplichting om het symbool T aan te brengen, het aanbrengen van de symbolen C e X facultatief, behoudens andersluidende bepalingen van bijlage I bij Richtlijn 67/548/EEG;*
- *maakt de verplichting om het symbool C aan te brengen het symbool X facultatief;*
- *maakt de verplichting om het symbool E aan te brengen de symbolen F en O facultatief;*
- *maakt de verplichting om het symbool Xn aan te brengen, het symbool Xi facultatief.”*

Uit deze voorrangsregels kan in zekere zin een hiërarchie van symbolen afgeleid worden. Zo heeft de eigenschap ‘schadelijk’ voorrang op ‘irriterend’. En heeft de eigenschap ‘bijtend’ nog voorrang op ‘schadelijk’.

Van 1 juni 2015 wordt de Gevaarlijke Preparaten Richtlijn volledig opgeheven, en vervangen door de CLP Verordening.

3.1.4 CLP Verordening 1272/2008

Ten opzichte van de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn zijn volgende zaken gewijzigd:

- Gewijzigde terminologie
- De gevaarpictogrammen krijgen een andere vorm, en er werden 2 pictogrammen toegevoegd.
- Nieuw is het gebruik van de signaalwoorden “gevaarlijk” en “waarschuwing”.
- R- en S-zinnen worden respectievelijk vervangen door H-zinnen (“hazard”) en P-zinnen (“Precautionary”). Daarnaast zijn er nog de EUH-zinnen voor R-zinnen waarvoor momenteel nog geen alternatief bestaat.

3.1.4.1 Terminologie

Oude indeling	CLP Verordening
Preparaat	Mengsel
Gevaarsymbool	Gevarenpictogram
Gevarencategorie	Gevarenklasse (binnen de klasse onderscheidt men vervolgens gevarencategorieën)
Waarschuwingzin (R-zin)	Gevarenaanduiding (H-zin)
Veiligheidszin (S-zin)	Veiligheidsaanbeveling (P-zin)

3.1.4.2 Pictogrammen

De oude indeling kent volgende pictogrammen:

De pictogrammen van de nieuwe indeling:

3.1.4.3 Signaalwoorden

Op het etiket zullen de signaalwoorden “gevaarlijk” en “waarschuwing” vermeld worden voor de respectievelijk meest gevaarlijke en minder gevaarlijke categorieën binnen een bepaalde gevaarklasse. In de tabellen in bijlage I van de CLP Verordening wordt aangegeven wanneer de signaalwoorden vermeld moeten worden.

3.1.5 H-, P- en EUH-zinnen

De R-zinnen (=waarschuwszinnen) worden vervangen door H-zinnen (= gevarenaanduiding). In tabel 3.1 van bijlage VI van de CLP Verordening wordt voor elke ingedeelde gevaarlijke stof de H-zinnen voorgeschreven. In tabel 1.1 van bijlage VII wordt de omzetting van R-zinnen en combinaties van R-zinnen naar H-zinnen gemaakt. De H-zinnen worden onderverdeeld in volgende gevaren: fysische gevaren (H2), gezondheidsgevaren (H3) en milieugevaren (H4).

S-zinnen (veiligheidszinnen) worden vervangen door P-zinnen (veiligheidsaanbevelingen). Het aantal P-zinnen is echter meer dan verdubbeld t.o.v. het aantal S-zinnen. Bovendien zijn de P-zinnen niet gekoppeld aan de H-zinnen, zoals wel het geval was tussen de R- en S-zinnen. In de oude indeling was er geen keuze mogelijk in de S-zinnen: de van toepassing zijnde R-zinnen bepaalden welke S-zinnen vermeld moesten worden op etiket en veiligheidsfiche. Volgens de CLP regeling is er echter een grotere flexibiliteit mogelijk:

- In de tabellen van bijlage I zijn mogelijke P-zinnen opgenomen per gevarenklasse. De P-zinnen zijn onderverdeeld in algemene voorzorgsmaatregelen en voorzorgsmaatregelen inzake preventie, opslag, verwijdering en over hoe te reageren na blootstelling.
- In bijlage IV werden per P-zin criteria opgegeven die moeten helpen bij de keuze van de P-zinnen. Zinnen die duidelijk overbodig of onnodig zijn, hoeven niet te worden vermeld.
- Op het etiket worden niet meer dan zes veiligheidsaanbevelingen vermeld, tenzij dat nodig is om de aard en de ernst van de gevaren aan te geven.

3.2 Veiligheidsinformatieblad

Zie bijlage 6 voor een voorbeeld VIB met aanduiding van:

- Hoofdstuk 3 waarin de R-zinnen van gevaarlijke stoffen worden vermeld met hun concentratie. Volgende aspecten werden gemarkeerd:
 - Groen: R-zinnen die vergeleken moeten worden met de opgesomde R-zinnen in de criteria
 - Grijs: concentratie van de gevaarlijke stoffen
 - Geel: een voorbeeld VAK (nafta)
 - Roze: een voorbeeld CAS-nummer
- Hoofdstuk 15 waarin de gevaarsymbolen van het product worden vermeld:
 - Blauw: voorbeeld gevaarsymbool

Let wel: niet elke leverancier houdt zich aan het vastgelegde standaardformaat. Zelfs als de leveranciers het standaardformaat volgen, dan kan er een verschil in het uitzicht van de veiligheidsinformatiebladen zitten. De rubrieken en hun volgorde van het veiligheidsinformatieblad werden vastgelegd in art. 31 van Verordening 1907/2006.

Ter informatie: een veiligheidsinformatieblad (VIB) wordt ook wel een SDS (safety data sheet) of MSDS (material safety data sheet) genoemd.

4 Analyse milieucriteria

4.1 Milieucriteria

De finale fiches met milieucriteria in vraag- en antwoordvorm voor 17 producten werden opgenomen in bijlage 7.

Ook de algemene tips en aanbevelingen werden opgenomen in bijlage 7.

4.2 Beschikbaarheid labels op Belgische markt en maximale milieuscore huidige producten

4.2.1 Beschikbaarheid labels op de Belgische markt

De beschikbaarheid van labels op de Belgische markt werd nagegaan door het raadplegen van de lijsten van gelabelde producten op de ecolabel-websites en na te gaan of deze producten beschikbaar zijn in België.

Europees Ecolabel

- Uitgebreid aanbod in EU
- Diverse set aan producten beschikbaar op de Belgische markt, zowel muurverven, primers als houtbescherming.

Blaue Engel

- Uitgebreid aanbod in Duitsland
- Op Belgische markt weinig of geen producten beschikbaar

NF Environnement

- Uitgebreid aanbod beschikbaar in Frankrijk
- Op Belgische markt slechts enkele muurverven (bvb. Sikkens, Dulux)

Natureplus

- Enkel minerale verven beschikbaar, waarvan ook enkele op de Belgische markt

Zie ook de overzichtstabel in bijlage 8 voor meer informatie.

4.2.2 Maximale milieuscore huidige producten op de Belgische markt

In de overzichtstabel in bijlage 8 wordt aangegeven of er producten op de Belgische markt aanwezig zijn met een maximumscore. Per criterium wordt het volgende aangegeven:

- X: maximumscore voor dit specifiek criterium voor product X
- Y: maximumscore voor dit specifiek criterium voor product Y (een product kan soms een maximumscore behalen op een bepaald criterium, maar dat heeft soms consequenties voor andere criteria, vandaar de opsplitsing)
- NVT: criterium niet van toepassing voor dit producttype

Op dit moment is er geen product beschikbaar op de Belgische markt die op alle criteria een maximum score behaalt (X of NVT voor alle criteria). Het is echter niet zo dat wanneer product X geen maximumscore behaalt voor een bepaald criterium dat dit criterium daarom te ambitieus werd gezet. Een ander product (Y bijvoorbeeld) kan wel een maximumscore behalen voor dit criterium. Daarom werden de X-en in de overzichtstabel gecompleteerd met een Y. Indien een vakje leeg gelaten werd in de tabel, betekent het dat momenteel geen maximumscore haalbaar is voor de Belgische markt of dat we onvoldoende informatie hebben om met zekerheid te zeggen dat dit beschikbaar is.

Producten met een Europees ecolabel of een NF Environnement scoren geen 100% op alle criteria, omdat ze een kleine concentratie isothiazolinon en formaldehyde toelaten in het product, en omdat een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten niet opgelegd wordt. Natureplus scoort eveneens geen 100%, omdat het niet alle zware metalen expliciet verbiedt, en omdat een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten niet opgelegd wordt. Deze labels geven dus geen garantie dat een product 100% scoort. Sommige producten doen het echter beter dan de minimumcriteria van een ecolabel. Heeft u van een leverancier of producten de garantie en bewezen informatie dat bepaalde criteria wel degelijk gehaald worden, dan kan een product mogelijk wel 100% scoren. Weet u bijvoorbeeld van een product met een Europees Ecolabel dat er geen isothiazolinon en formaldehyde aanwezig is en er wel met een terugnamesysteem wordt gewerkt, dan scoort dit product wel 100%.

1) Primer voor muren binnen

Er is een product met EU ecolabel beschikbaar. Er is vermoedelijk geen terugnamesysteem bij deze leverancier. Er zijn echter andere leveranciers (zonder ecolabel) die wel een terugnamesysteem hebben en een lager VOS-gehalte.

Het VOS-gehalte van 3 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met < 2 g/l beschikbaar zijn. Het product met EU ecolabel vermeldt echter < 5 g/l, dus werd voor dit product niet de maximumscore aangegeven.

2) Primer voor gevels buiten

Geen producten met ecolabel beschikbaar.

Het VOS-gehalte van 3 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 1 à 2 g/l beschikbaar zijn.

3) Specifieke houtprimer

Geen producten met ecolabel beschikbaar.

De meeste producten hebben ingrediënten die schadelijk zijn (R-zinnen); uitzondering zijn een aantal watergedragen houtprimers zonder gevaarlijke ingrediënten.

Het VOS-gehalte van 3 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 1,2 g/l beschikbaar zijn (indien geklasseerd als primer A/g).

4) Hout- en metaalprimer / universele primer

Geen producten met ecolabel beschikbaar.

De meeste producten hebben ingrediënten die schadelijk zijn (R-zinnen), maar het gaat niet altijd om de R-zinnen die in de criteria werden opgenomen. Er zijn een aantal watergedragen primers zonder gevaarlijke ingrediënten beschikbaar, maar zonder precieze informatie over het VOS-gehalte ("maximum XXX g/l").

Het VOS-gehalte van 3 g/l voor primers is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 1,2 g/l beschikbaar zijn (indien geklasseerd als primer A/g); dat van 30 g/l voor hout- en metaalverven is gebaseerd op het feit dat er producten met 20 à 30 g/l beschikbaar zijn.

5) Ferro primer

Geen producten met ecolabel beschikbaar.

Alle producten waarover ARCADIS informatie heeft, bevatten gevaarlijke ingrediënten. De meeste producten zijn ook gebaseerd op nafta of bevatten xyleen (VAK).

6) Non-ferro primer

Geen producten met ecolabel beschikbaar.

Het VOS-gehalte van 30 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 20 g/l beschikbaar zijn.

De meeste producten zijn solventgedragen en hebben gevaarlijke ingrediënten, maar er zijn enkele watergedragen producten beschikbaar zonder gevaarlijke ingrediënten.

7) Standaard muurverf

Het VOS-gehalte van 3 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 1 à 2 g/l beschikbaar zijn.

Producten met onder meer Europees ecolabel zijn beschikbaar op Belgische markt.

Er zijn ook minerale verven met natureplus label beschikbaar, maar deze verven zijn niet algemeen toepasselijk of gewenst binnenshuis. Minerale

verven met natureplus label halen wel een maximumscore op de criteria betreffende gevaarlijke stoffen.

De in de tabel aangegeven maximumscore geldt voor klassieke verven (Europees ecolabel). Minerale verven (natureplus) voor gebruik binnenshuis zijn minder algemeen toepasbaar, waardoor ze niet opgenomen zijn in de overzichtstabel.

8) Afwasbare muurverf

Het VOS-gehalte van 3 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 1 à 2 g/l beschikbaar zijn.

Producten met Europees ecolabel beschikbaar. De glanzende producten behalen de maximumscore voor schrobweerstand. De matte versie behaalt echter een schrobweerstand van 2.

Er zijn ook minerale verven met natureplus label beschikbaar, maar onduidelijk of deze wel thuishoren in de categorie afwasbare verven / geschikt voor vochtigere ruimtes. Minerale verven zijn ook niet algemeen toepasselijk of gewenst binnenshuis. Minerale verven met natureplus label halen wel een maximumscore op de criteria betreffende gevaarlijke stoffen.

De in de tabel aangegeven maximumscore geldt voor klassieke verven (Europees ecolabel). Minerale verven (natureplus) voor gebruik binnenshuis zijn minder algemeen toepasbaar, waardoor ze niet opgenomen zijn in de overzichtstabel.

9) Gevelverf

Het VOS-gehalte van 3 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met 1 à 2 g/l beschikbaar zijn.

Enkele producten met natureplus label beschikbaar (minerale verven). Niet duidelijk of een terugnamesysteem voor gebruikte potten aanwezig is. Europees ecolabel niet op Belgische markt beschikbaar.

10) Houtbeits

Er is één product met Europees ecolabel beschikbaar. Er is echter geen info over het precieze VOS-gehalte van dit product. Er is vermoedelijk geen terugnamesysteem bij deze leverancier.

Het VOS-gehalte van 15 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met een laag VOS-gehalte beschikbaar zijn.

11) Slijtvaste vernis

Er is een slijtvaste parketvernis met Europees ecolabel beschikbaar. De leverancier heeft zelf geen terugnamesysteem.

12) Niet-slijtvaste vernis

Er zijn meerdere vernissen met Europees ecolabel beschikbaar. De leveranciers hebben zelf geen terugnamesysteem.

13) Hout- en metaallak binnen

Er is één hout- en metaallak met Europees ecolabel die in de eerste plaats ontwikkeld is voor gebruik buiten, maar die ook binnen kan toegepast worden. De leverancier heeft zelf geen terugnamesysteem.

Het VOS-gehalte van 30 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met een lager gehalte beschikbaar zijn.

14) Hout- en metaallak buiten

Er is één hout- en metaallak met Europees ecolabel beschikbaar voor buitentoepassing. De leverancier heeft zelf geen terugnamesysteem.

Het VOS-gehalte van 30 g/l is niet gebaseerd op een label, maar is gebaseerd op het feit dat er producten met een lager gehalte beschikbaar zijn.

15) Eénpotsysteem ferro

Geen producten met ecolabel beschikbaar op Belgische markt. Alle producten waarvan ARCADIS over de technische fiches beschikt, zijn gebaseerd op nafta (VAK).

Het VOS-gehalte van 100 g/l is niet gebaseerd op een label, maar werd ingevoegd om toch een strengere drempel dan de wettelijke drempel te hebben. Dit is ook de ecolabeldrempel bij éénpotsystemen voor non-ferro.

16) Eénpotsysteem non-ferro

Geen producten met ecolabel beschikbaar op Belgische markt.

Het VOS-gehalte van 100 g/l is niet gebaseerd op een label, maar werd ingevoegd om toch een strengere drempel dan de wettelijke drempel te hebben.

17) Wegmarkeringsverf

Er is een Nederlandse producent die wegmarkeringsverf met NF Environnement label in zijn assortiment heeft. Het is echter onduidelijk of deze producten ook beschikbaar zijn op de Belgische markt.

ATG is een Belgische normering, dus de verven met NF Environnement (die eigenlijk bedoeld zijn voor de Franse markt) hebben geen ATG-certificaat.

Zie voor meer informatie de overzichtstabel in bijlage 8.

4.3 Aanbevelingen voor een aanbesteding voor verven en vernissen

Wens je een milieuverantwoorde verf aan te kopen, dan kan je ook met volgende criteria rekening houden. Deze criteria kan je eventueel naast de vermelde criteria in de Producttest als technische of gunningscriteria opnemen in je bestek.

Verbod op de aanwezigheid van volgende stoffen:

- Zware metalen cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium
- Ftalaten DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0), DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0), DNOP (CAS 117-84-0), DHEP (CAS 117-81-7), DBP (CAS 84-74-2), BBP (CAS 85-68-7)

Beperking op het gehalte van volgende stoffen :

- Witte pigmenten voor binnentoepassingen: maximaal 36 g/m² (bij een dekvermogen van 98% en rendement van minimaal 8 m²/liter) (niet van toepassing voor vernissen, beitsen en wegmarkeringsverf)
- Witte pigmenten voor buitentoepassingen: maximaal 38 g/m² (bij een dekvermogen van 98% en rendement van minimaal 6 m²/liter) (niet van toepassing voor vernissen, beitsen en wegmarkeringsverf)
- VAK: maximaal 0,1% per gewicht (niet van toepassing voor antiroestverven en wegmarkeringsverf)
- VAK voor wegmarkeringsverf: maximaal 0,5% per gewicht
- Isothiazolinon-verbindingen: maximaal 500 ppm of 0,05 % (m/m) (niet van toepassing voor wegmarkeringsverf)
- Formaldehyde: maximaal 10 mg/kg of 0,001 % (m/m) (niet van toepassing voor wegmarkeringsverf)

Prestatiekenmerken die een lange levensduur van de verf moeten garanderen:

- Voor lak (hout- en metaalverf) zijn volgende prestatiekenmerken relevant:
 - Schokweerstand : Er mag geen barstvorming optreden bij valproef uitgevoerd volgens ISO norm 6272-2 ASTM D 2794
 - Voor toepassing buiten: slagen in verouderingsproef, zoals de QUV test (blootstelling UV licht + condensatiecycli) volgens norm ISO 11507-ISO6270-2-DIN50017-ASTM G53. Volgende resultaten moeten behaald worden:
 - Glans: 80% van de beginwaarde
 - Kleur: de kleurverandering, colorimetrisch gemeten is: $\Delta E \leq 2$

- Geen enkele aantasting (vorming van blaasjes of kraaietoppen)
- Voor anti-roest verven:
 - Corrosieweerstandtest via zoutnevelproef (ASTM B117-ISO 9227): de hechting na de proef moet ISO 0-1 bedragen.
- Voor primers:
 - Hechting via cross cut test (ISO 2409-ASTM D3359). Volgende resultaten moeten behaald worden. Het resultaat van de test moet ISO 0 zijn. Na het opkleven en verwijderen van de tape moet het resultaat ISO 0 of ISO 1 zijn.

Verder kan in het bestek het volgende worden opgenomen:

- De verfleverancier moet bepaalde garanties/waARBorgen naar levensduur opgeven.
- Gezien de levensduur van verf niet enkel afhankelijk is van de producteigenschappen zelf, maar ook van de juiste keuze verf en de juiste toepassing, kan voor schilders in het bestek opgenomen worden dat deze volgens de specificaties van de verfleverancier moeten werken.
- Bij grote aanbestedingen wordt het aanbevolen om een deel van het budget te reserveren om testen te laten uitvoeren om bovenstaande criteria te bewijzen. Eventueel kan aan de leveranciers gevraagd worden dat zij zelf de analyses laten uitvoeren als bewijs dat ze aan de bestekvoorwaarden voldoen.
- De producent of leverancier moet over een milieuzorgsysteem beschikken (ISO14001, EMAS of een ander milieuzorgsysteem). (Let op: een milieuzorgsysteem is geen garantie dat het product ook milieuvriendelijk is. Zorg dus minstens voor een milieuvriendelijke productkeuze.)

Bijlagen

Bijlage 1: Productindeling

Primers

1. Muur en plafond binnen
2. Gevel buiten / hechtprimer
3. Specifieke hout primer
4. Hout en metaal primer / universele primer
5. Specifieke metaal primer ferro
6. Specifieke metaal primer non ferro

Muur en plafond

7. Niet afwasbare muur- en plafondverf
8. Afwasbaar muur- en plafondverf
9. Verf voor gevel / minerale ondergrond

Hout

10. Beits binnen en buiten
11. Slijtvaste vernis voor trappen en vloeren (hoge belasting, bvb openbare gebouwen)
12. Niet slijtvaste vernis voor trappen en vloeren
13. Hout- en metaallak binnen
14. Hout- en metaallak buiten (aparte categorieën voor binnen en buiten omdat de buitenlakken meestal meer gevaarlijke ingrediënten bevatten; de afwerklak voor hout blijkt ook geschikt te zijn als tussen- of afwerklaag voor metaal; het metaal moet met een (roestwerende) primer behandeld zijn)

Metaal

15. Eénpotsysteem ferro (= primer, tussenlaag & afwerklaag in één)
16. Eénpotsysteem non-ferro (= primer, tussenlaag & afwerklaag in één)

Wegmarkeringsverf

17. Wegmarkeringsverf

Bijlage 5: Verklaring afwezigheid gevaarlijke stoffen

Geachte,

In het kader van het milieuverantwoord aankoopbeleid van organisaties heeft OVAM de webapplicatie Producttest (www.ovam.be/producttest) ontwikkeld.

Via een aantal vragen en antwoorden wordt voor een individueel product een milieuscore toegekend. Deze score laat toe om producten met elkaar te vergelijken. Maar de gehanteerde vragen kunnen ook gebruikt worden bij de opmaak van bestekken of lastenboeken.

Voor de productcategorie verven en vernissen hebben meerdere vragen betrekken op de aan- of aanwezigheid van bepaalde gevaarlijke stoffen.

Deze informatie is vaak niet publiek beschikbaar. Informatie die u kan aanleveren over de aan- of afwezigheid van de verschillende gevaarlijke stoffen, kan aankopers helpen een milieuverantwoorde keuze te maken.

- Daarom hadden we graag volgende informatie van u verkregen: Bevatten de producten de vernoemde gevaarlijke stoffen als ingrediënt? Zo ja, vermeldt de producten of productlijn die deze stof(fen) bevatten.
- Indien u geen informatie heeft over de aan- of afwezigheid van bepaalde stoffen, gelieve dit aan te duiden.
- Waar zijn de product-/technische fiches en veiligheidsinformatiebladen (VIB) te vinden, en wie is de contactpersoon voor verdere informatie.
- Heeft u producten met een ecolabel?

De informatie die u ter beschikking stelt, zal enkel beschikbaar gemaakt worden voor de geregistreerde gebruikers van de Producttest.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

VERKLARING OP EER

Ondergetekende, [naam persoon bevoegd voor ondertekening], [titel] van [naam bedrijf] verklaart op zijn/haar woord van eer dat in de producten met merknaam/merknamen [merknamen] de stoffen¹ vermeld in onderstaande tabel al dan niet toegepast worden in de vermelde concentratie.

Specifieke producten die afwijken van de in tabel genoemde opties in kolom 2 “aanwezigheid” kunnen worden vermeld in de kolom “Opmerking”.

Stof	Aanwezigheid in het totale gamma van producten van het bedrijf of in een bepaalde productielijn (schrappen of verwijderen wat niet past)	Opmerking Vermeld hier de producten of productlijn die de stof wel bevatten en/of eventuele andere opmerkingen
Zware metalen cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium	<ul style="list-style-type: none">o Niet aanwezigo Geen informatie	
Isothiazolinon-verbindingen	<ul style="list-style-type: none">o Niet aanwezigo ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)o Geen informatie	
Formaldehyde	<ul style="list-style-type: none">o Niet aanwezigo ≤ 10 mg/kg of 0,001 % (m/m)o Geen informatie	
Gehalogeniseerde verbindingen	<ul style="list-style-type: none">o Niet aanwezigo Geen informatie	
Ftalaten: DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0) DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0) DNOP (CAS 117-84-0) DHEP (CAS 117-81-7) DBP (CAS 84-74-2)	<ul style="list-style-type: none">o Niet aanwezigo Geen informatie	

¹ De stof komt als ingrediënt niet voor in het product, maar eventuele sporenverontreiniging van de verfingrediënten met deze stoffen is niet helemaal uitgesloten.

BBP (CAS 85-68-7)		
Glycol ethers: EGDME (CAS 110-71-4) DEGEE (CAS 111-90-0) DEGDME (CAS 111-96-6) TEGME (CAS 112-35-6) TEGDME (CAS 112-49-6) EGBE (CAS 111-76-2)?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig ○ Geen informatie 	

Extra informatie

Waar kunnen de VIB's (Veiligheidsinformatiebladen) van het volledige gamma verven en vernissen gevonden worden: bijvoorbeeld via de website of enkel op aanvraag (in dit laatste geval, graag de contactgegevens)?

Wie kan gecontacteerd worden voor bijkomende milieutechnische informatie over verven en vernissen (naam, e-mailadres en/of telefoonnummer)?

Dragen bepaalde verven of vernissen van uw gamma een ecolabel: Europees Ecolabel, NF Environment, Blaue Engel, Nature Plus, Nordic Swan (productnaam + label)?

Indien u wenst, kan u hier doorgeven op welke manier het bedrijf nog rekening houdt met het milieu. Heeft het bedrijf bijvoorbeeld een ISO 14001 of EMAS certificaat, een terugnamesysteem voor lege verfpotten, enz.

[Bedrijf]

Handtekening + datum

[Naam ondertekenaar]

[Functie]

Bijlage 6: Voorbeeld veiligheidsinformatieblad

1. Identificatie van de stof of het preparaat en van de vennootschap/onderneming

Productnaam:

Toepassing:

Naam, volledig adres en telefoonnummer van de leverancier:

Telefoonnummer voor noodgevallen: van de leverancier:
antigifcentrum:

Info VIB:

2. Risico's

Ontvlambaar.

Giftig voor in het water levende organismen; kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.

Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken.

Dampen kunnen slaperigheid en duizeligheid veroorzaken

3. Samenstelling en informatie over de bestanddelen

Stoffen die een gezondheidsrisico vertegenwoordigen volgens de Gevaarlijke Stoffen Richtlijn 67/548/EEG.

Naam	Conc. Bereik	Symbol	R-zinnen (*)
Butanonoxim CAS nr.: 96-29-7 EG nr.: 202-496-6	<0.2%	Xn	21,40,41,43
Nafta, zwaar met waterstof behandeld CAS nr.: 64742-48-9 EG nr.: 265-150-3	15-25%	Xn	10,65,66
Naphta, met waterstof ontzwaveld zwaar CAS nr.: 64742-82-1 EG nr.: 265-185-4	50-100%	Xn, N	10,51/53,65,66,67

4. Eerstehulpmaatregelen

Algemeen

Zoek medische hulp in alle gevallen van twijfel of indien de verschijnselen voortduren. Een bewusteloos persoon nooit iets via de mond toedienen.

Inademing

De patiënt in de buitenlucht brengen en warm en rustig houden. Als de patiënt niet of onregelmatig ademt, kunstmatige ademhaling toepassen. Geen eten of drinken geven. Bij bewusteloosheid de patiënt in stabiele zijligging leggen en arts raadplegen.

Contact met de ogen

Verwijder contactlenzen, gedurende tenminste tien minuten grondig spoelen met stromend water, terwijl de ogen opengehouden worden. Een arts raadplegen.

*Zie rubriek 16 voor de volledige tekst van de R-zinnen.

Contact met de huid

Verwijder verontreinigde kleding. Was de huid grondig met water en zeep of gebruik een voor het doel geschikt huidreinigingsmiddel. Gebruik GEEN oplosmiddelen of verdunners.

Opname door de mond

Bij inslikken van het product onmiddellijk een arts raadplegen. Patiënt laten rusten. Braken NIET opwekken.

5. Brandbestrijdingsmaatregelen**Blusmiddelen**

Aanbevolen: alcoholbestendig schuim, CO₂, poeder, verneveld water.

Niet gebruiken: waterstraal.

Aanbevelingen: Vuur veroorzaakt een dikke zwarte rook. Blootstelling aan afbraakproducten kan gevaar voor de gezondheid opleveren. Geschikte ademhalingsapparatuur kan noodzakelijk zijn. Koel containers die aan hitte blootstaan af met water. Zorg ervoor dat het blusmiddel niet in het riool of oppervlaktewater terechtkomt.

6. Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het product

Ontstekingsbronnen wegnemen en de ruimte goed ventileren. Dampen niet inademen. Volg de beschermende maatregelen op, zoals beschreven onder de rubrieken 7 en 8. Dijk het gemorste materiaal in en neem het op met onbrandbare absorptie-materialen, zoals zand, aarde en vermiculiet en plaats die in een container, zodat het volgens de plaatselijke wetgeving kan worden verwerkt (zie rubriek 13). Voorkom dat het in de riolering of oppervlaktewater terechtkomt.

Reinig bij voorkeur met een reinigingsmiddel; vermijd het gebruik van oplosmiddelen.

Indien het product meren, rivieren of de riolering verontreinigt, dient u de autoriteiten hiervan op de hoogte te brengen in overeenkomst met de plaatselijke voorschriften.

7. Hantering en opslag**Hantering**

De dampen zijn zwaarder dan de lucht en kunnen zich langs de vloer verspreiden. Met lucht kunnen de dampen een explosief mengsel vormen. Vermijd de vorming van ontvlambare of explosieve concentraties van dampen in de lucht en hogere blootstellingsconcentraties dan zijn toegestaan.

Het product mag alleen worden gebruikt in ruimtes zonder onbeschermde verlichting of andere ontstekingspunten. Elektrische apparatuur moet volgens de vereiste standaard zijn beveiligd.

Het product kan elektrostatisch worden opgeladen: maak altijd gebruik van een aardleiding wanneer het van een container naar een andere wordt overgebracht. Kleding en schoeisel dienen anti-statisch en van geleidende aard te zijn.

Houd de container goed gesloten. Bescherm hem tegen hitte, vonken en open vuur. Gereedschappen die vonken, mogen niet worden gebruikt.

Vermijd contact met ogen en huid. Adem damp, stof en spuitnevel niet in tijdens het aanbrengen. Vermijd het inademen van stof tijdens het schuren.

Roken, eten en drinken in de ruimtes waar het product wordt aangebracht, moet worden verboden.

Zie rubriek 8 voor persoonlijke bescherming.

Gebruik nooit druk om de container te ledigen. De container is geen drukvat.

Bewaar het product altijd in containers van hetzelfde materiaal als de originele container

Houdt u aan de veiligheids- en gezondheidsvoorschriften op het werk.

Opslag

Opslaan in overeenstemming met de lokale reglementeringen.

Houdt u aan de aanbevelingen op het etiket. Sla het product op onder een temperatuur tussen 5 en 25 °C in een droge, goed geventileerde ruimte, uit de buurt van warmtebronnen en direct zonlicht.

Vermijd contact met ontstekingsbronnen. Vermijd ieder contact met oxidatiemiddelen, met sterk basische en sterk zure materialen.

Roken verboden. Geen toegang voor onbevoegd personeel. Containers die geopend zijn dienen zorgvuldig te worden afgesloten en rechtop te worden opgeslagen om lekkage te voorkomen.

8. Maatregelen ter beheersing van blootstelling / persoonlijke bescherming**Technische veiligheidsmaatregelen:**

Zorg voor voldoende luchtverversing. Waar mogelijk moet dit bereikt worden door middel van bronafzuiging en goede ruimteventilatie. Indien deze niet voldoende zijn om de concentratie van deeltjes en/of damp van oplosmiddelen onder de MAC-waarde te houden, dan dient geschikte ademhalingsbeschermingsmiddelen gedragen te worden.

Blootstellingslimieten

De volgende MAC-waarden zijn van toepassing:

	MAC-C	MAC-TGG
Nafta, zwaar met waterstof behandeld CAS nr.: 64742-48-9 EG nr.: 265-150-3 Bron: CEFIC-HSPA-RCP-2000		205 ppm 1200 mg/m ³
Naphta, met waterstof ontzwaveld zwaar CAS nr.: 64742-82-1 EG nr.: 265-185-4 Bron: CEFIC-HSPA-RCP-2000		60 ppm 350 mg/m ³

MAC-C: Maximum Aanvaarde Concentratie - Ceilingwaarde

MAC-TGG: Maximum Aanvaarde Concentratie - Tijdgewogen gemiddelde

Persoonlijke bescherming

Bescherming van de ademhalingswegen: (EN 141)

Indien gebruikers blootgesteld worden aan concentraties hoger dan de blootstellingsgrenswaarden, dan moeten zij gebruik maken van de juiste, goedgekeurde ademhalingsbeschermingsmiddelen.(A, bruin)

Bescherming van de handen:

Beschermende handschoenen van nitrille of neopreen categorie III volgens EN 374. Zie de instructies van de fabrikant van de handschoenen voor breuktijd onder speciale omstandigheden zoals mechanische belasting en contactduur

Een afsluitende crème kan helpen om de blootgestelde huiddelen te beschermen. Deze crème mag echter niet worden toegepast indien al heeft plaatsgevonden.

Bescherming van de ogen:

Gebruik veiligheidsbrillen (EN 166) die bescherming bieden tegen vloeistofspatten.

Bescherming van de huid:

Gebruikers dienen anti-statische kleding te dragen van een natuurlijk materiaal of van een hittebestendig synthetisch materiaal. Alle delen van het lichaam die in contact geweest zijn met product dienen goed te worden gewassen.

9. Fysische en chemische eigenschappen

Fysische toestand:	dik vloeibaar	
Vlampunt:	35-40° C	
Viscositeit:	$>7 \cdot 10^{-6}$ m ² /s bij 40°C	Methode: ISO 3104
Dichtheid:	0.84 kg/l	
Dampdichtheid:	zwaarder dan lucht	
Onderste explosiegrens:	+/- 1%	
Oplosbaarheid in water:	gedeeltelijk	

10. Stabiliteit en reactiviteit

Bij opslag en gebruik zoals voorgeschreven (zie rubriek 7) stabiel.

Indien blootgesteld aan hoge temperaturen kunnen gevaarlijke ontledingsproducten ontstaan, zoals koolmonoxyde en kooldioxyde, rook en stikstofoxyden. Vermijd ieder contact met oxidatiemiddelen, sterk alkalische en sterk zure materialen om exotherme reacties tegen te gaan.

11. Toxicologische informatie

Er zijn geen gegevens beschikbaar omtrent het product zelf. Het product is geclassificeerd volgens de Gevaarlijke Preparaten Richtlijn 1999/45/EC.

Blootstelling aan samengestelde dampen van de oplosmiddelen in concentraties die hoger zijn dan de maximale blootstelling, kan de gezondheid schaden, bijvoorbeeld irritatie van de slijmvliezen en de ademhalingsorganen en het kan de nieren, de lever en het centraal zenuwstelsel nadelig beïnvloeden. Symptomen omvatten ondermeer hoofdpijn, duizeligheid, vermoeidheid, spierzwakte, slaperigheid en in extreme gevallen bewusteloosheid. Absorptie van oplosmiddel door de huid kan sommige van bovenvermelde symptomen veroorzaken. Herhaalde of langdurige blootstelling aan het product kan resulteren in het verwijderen van de vetten uit de huid, waardoor niet allergische contact-eczeem kan ontstaan en waardoor de stof via de huid kan worden opgenomen. Indien de vloeistof in de ogen komt, kan dit irritatie geven en onherstelbare schade aanrichten.

12. Ecologische informatie

Productgegevens

Er zijn geen gegevens beschikbaar omtrent het product zelf.

Het preparaat is ingedeeld volgens de gebruikelijke methoden van de Preparaten Richtlijn (1999/45/EC) en wordt overeenkomstig geclassificeerd als milieu gevaarlijk.
Zie rubriek 2 en 15 voor details.

Het product mag niet in rioleringsystemen en oppervlaktewateren terechtkomen.

Analyse van de componenten

Beschikbare gegevens voor naphtha, met waterstof ontzwaveld zwaar

Acute giftigheid voor:

Vissen:	10 < LC/EC/IC ₅₀ < 100 mg/l	: Schadelijk
In water levende ongewervelden:	10 < LC/EC/IC ₅₀ < 100 mg/l	: Schadelijk
Algen:	1 < LC/EC/IC ₅₀ < 10 mg/l	: Vergiftig
Micro-organismen:	10 < LC/EC/IC ₅₀ < 100 mg/l	: Vermoedelijk schadelijk

13. Instructies voor verwijdering

Laat het product niet in het riool of oppervlaktewater terechtkomen.

Restanten en lege verpakkingen dienen ingeleverd te worden bij daarvoor bevoegde inzamelaars.

14. Informatie net betrekking tot vervoer

Kan alleen vervoerd worden overeenkomstig ADR voor wegtransport, RID voor het spoor, IMDG voor zeetransport en ICAO/IATA voor luchttransport.

ADR/RID: ... UN nr.: 1263 (≤ 5 lt : art 4.1.4.1 PP1)
Klasse: 3
Transportnaam: Verf, speciale beschikking 640 E
Etiket: 3

IMDG: Klasse: 3
UN nr.: 1263
Zeevervuiler: ja
EmS: 3-05
Juiste naam voor verscheping: Paint
Etiket: 3

ICAO/L\TA: Klasse: 3
UN nr.: 1263
Juiste naam voor verscheping: Paint
Etiket: 3

Verpakkingsgroep: III

15. Wettelijk verplichte informatie

Etiketingsvoorschrift volgens EC Richtlijn 1999/45/EC

Symbolen: N

Bevat: aardoliedestillaat

R-zinnen: 10,51/53,66, 67

R10 Ontvlambaar.

R51/53 Giftig voor in het water levende organismen; kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.

R66 Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken.

R67 Dampen kunnen slaperigheid en duizeligheid veroorzaken

S-zinnen: 2,24,29,51,61

S2 Buiten bereik van kinderen bewaren.

S24 Aanraking met de huid vermijden.

S29 Afval niet in de gootsteen werpen.

S46 In geval van inslikken onmiddellijk een arts raadplegen en verpakking of etiket tonen

S51 Uitsluitend op goed geventileerde plaatsen gebruiken.

S61 Voorkom lozing in het milieu. Vraag om speciale instructies/veiligheidskaart.

Andere zinnen: Bevat butanonoxim, kan een allergische reactie veroorzaken.

16. Overige informatie

Volledige tekst van de R-zinnen uit rubriek 3:

R10	Ontvlambaar.
R21	Schadelijk bij aanraking met de huid.
R40	Onherstelbare effecten zijn niet uitgesloten.
R41	Gevaar voor ernstig oogletsel.
R43	Kan overgevoeligheid veroorzaken bij contact met de huid.
R51/53	Giftig voor in het water levende organismen; kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.
R65	Schadelijk: kan longschade veroorzaken na verslikken.
R66	Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken
R67	Dampen kunnen slaperigheid en duizeligheid veroorzaken

De informatie in dit materiaal-veiligheidsinformatieblad is gebaseerd op de kennis die op dit ogenblik in ons bezit is en in overeenstemming met de nationale wetten en de wetten van de EEG, daar de condities waarin het product wordt gebruikt niet aan ons bekend zijn en buiten onze invloedssfeer liggen.

Zonder voorafgaande schriftelijke instructies voor het gebruik, mag het product niet voor doeleinden worden gebruikt anders dan die zijn gespecificeerd onder rubriek 1. Het is te allen tijde de verantwoordelijkheid van de gebruiker om de nodige maatregelen te treffen met betrekking tot het voldoen aan het gestelde in de plaatselijke wetten en reglementen.

De informatie in dit blad is bedoeld als beschrijving van de veiligheidsvoorschriften die voor ons product gelden: het dient niet te worden opgevat als een garantie betreffende de eigenschappen van ons product.

Datum van verschijning: 24.07.07

Versie 5 vervangt versie 01.09.06

Aanpassingen: rubriek(en) 1

Bijlage 7: Finale set criteria (vraag & antwoord) + tips & aanbevelingen

1) Primer voor muren en plafonds binnen

Opmerkingen

- Primers voor binnenmuren hebben vaak een isolerende of fixerende werking. Ze kunnen poederende en krijtende muurverfresten op poreuze ondergronden fixeren. Of ze dienen als grondlaag op binnenmuren met ongelijkmatige inzuiging zoals herstelde muren. Verder kunnen ze ook doorbloeding van vlekken (nicotinevlekken, uitgedroogde vochtkringen, enz.) voorkomen.
- Primers voor binnenmuren zijn meestal ingedeeld in ofwel de VOS-categorie *A/a matte coatings voor wanden en plafonds* ofwel de VOS-categorie *A/g primers*, soms ook in categorie *A/h hechtprimers* (Europese VOS-Richtlijn (2004/42/EG)). De indeling in een welbepaalde VOS-categorie heeft impact op de wettelijk toegestane hoeveelheid vluchtige organische stoffen (VOS) in het product. Kies steeds voor een zo laag mogelijk VOS-gehalte, omdat VOS een schadelijke impact hebben op zowel mens als milieu.
- Momenteel is nog geen Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 3 g/l ☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 30 g/l ☐ ≤ 350 g/l ☐ > 350 g/l	☐ 8 ☐ 6 ☐ 4 ☐ 2 ☐ 0	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 15 g/l NF Environnement: ≤ 30 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG: <ul style="list-style-type: none"> • subcategorie A/a, matte coatings: 30 g/l voor zowel watergedragen als solventgedragen primers • subcategorie A/g, primers: 30 g/l voor watergedragen primers en 350 g/l voor solventgedragen primers • subcategorie A/h, hechtprimers: 30 g/l voor watergedragen hechtprimers en 750 g/l voor solventgedragen hechtprimers Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de

			gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja* ☐ Nee 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 2 ☐ 0 	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees Ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 2 ☐ 1 ☐ 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Gebruik van lood (EU-richtlijn 76/769/EEG) en cadmium (EU-Richtlijn 91/338/EEG) is verboden in muurverf.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niet aanwezig (verklaring op eer) ☐ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 2 ☐ 1,3 ☐ 0,7 ☐ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche.</p> <p>Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		van deze stoffen wordt aangegeven.
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Mogelijk, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 0,5 ○ 0 	<p>Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement: voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een</p>

DEGEE (CAS 111-90-0) DEGDME (CAS 111-96-6) TEGME (CAS 112-35-6) TEGDME (CAS 112-49-6) EGBE (CAS 111-76-2)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven. Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.
---	---	--	--

Gevaarrisco's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68? Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53? Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.

Verpakking

<p>Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?</p>	<p>☐ Ja ☐ Nee</p>	<p>☐ 2 ☐ 0</p>	<p>Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.</p>
<p>Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?</p>	<p>☐ Ja ☐ Nee</p>	<p>☐ 2 ☐ 0</p>	

2) Primer voor gevels buiten / hechtprimer

Opmerkingen

- Primers voor buitenmuren hebben als doel een goede hechting van de eindlaag te verzekeren op een verzandende, poederende of krijtende ondergrond. Ze worden toegepast op allerlei types buitenmuren: baksteen, metselwerk, pleister, cementbezetting, beton, enz.
- Primers voor buitenmuren zijn vaak ingedeeld in de VOS-categorie *A/h hechtprimer* (Europese VOS-Richtlijn (2004/42/EG)), soms ook in de VOS-categorie *A/g primer*. De indeling in een welbepaalde VOS-categorie heeft impact op de wettelijk toegestane hoeveelheid vluchtige organische stoffen (VOS) in het product.
- Momenteel is nog geen Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 3 g/l ☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 30 g/l ☐ ≤ 350 g/l ☐ > 350 g/l	☐ 8 ☐ 6 ☐ 4 ☐ 2 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 15 g/l</p> <p>NF Environnement: ≤ 30 g/l</p> <p>Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subcategorie <i>A/g</i>, primers: 30 g/l voor watergedragen primers en 350 g/l voor solventgedragen primers • subcategorie <i>A/h</i>, hechtprimers: 30 g/l voor watergedragen hechtprimers en 750 g/l voor solventgedragen hechtprimers <p>Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.</p>
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen</p>

			aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Gebruik van lood (EU-richtlijn 76/769/EEG) en cadmium (Eu-Richtlijn 91/338/EEG) is verboden in muurverf.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Mogelijk, maar de concentratie is lager 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p>

	<p>dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 0 	<p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>NF Environnement voldoet aan het criterium</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

3) Specifieke houtprimer

Opmerkingen

- Een houtprimer zorgt voor een betere hechting van de eindlaag op het hout. Deze primers zijn soms ook vochtregulerend, vullend en voedend.
- Houtprimers zijn meestal ingedeeld in de VOS-categorie *A/g primers* (Europese VOS-Richtlijn (2004/42/EG)), soms in de VOS-categorie *A/d hout- en metaalverf*. De indeling in een welbepaalde VOS-categorie heeft impact op de wettelijk toegestane hoeveelheid vluchtige organische stoffen (VOS) in het product. Kies steeds voor een zo laag mogelijk VOS-gehalte, omdat VOS een schadelijke impact hebben op zowel mens als milieu.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	<p>Houtprimer met VOS-categorie <i>A/g primers</i> (zie verpakking)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ≤ 3 g/l ○ ≤ 15 g/l ○ ≤ 30 g/l ○ > 30 g/l <p>Houtprimer met VOS-categorie <i>A/d hout- en metaalverf</i> (zie verpakking)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ≤ 30 g/l ○ ≤ 90 g/l ○ ≤ 130 g/l ○ > 130 g/l 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 8 ○ 5,3 ○ 2,6 ○ 0 ○ 8 ○ 5,3 ○ 2,6 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ≤ 15 g/l voor primers (cat. <i>A/g</i>) • ≤ 90 g/l voor hout- en metaalverven (cat. <i>A/d</i>) <p>NF Environnement:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ≤ 30 g/l voor primers (cat. <i>A/g</i>) • ≤ 130 g/l voor hout- en metaalverven <p>natureplus: ≤ 300 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score</p> <p>Blaue Engel: ≤ 700 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score</p> <p>Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 g/l voor watergedragen primers, 350 g/l voor solventgedragen primers (cat. <i>A/g</i>) • 130 g/l voor watergedragen hout- en metaalverven en 300 g/l voor solventgedragen hout- en metaalverven (cat. <i>A/d</i>)

			Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel, natureplus, Blaue Engel en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ☐ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad	☐ 2 ☐ 1,3 ☐ 0,7 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p>

	<p>lad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		<p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1 ○ 0,5 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue Engel) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>NF Environnement: en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product schimmelwerende ingrediënten?</p> <p>Nota: de meeste verven bevatten minimale hoeveelheden biociden om de verf te bewaren, maar in dit criterium worden de verven met een schimmelwerende werking op het hout bedoeld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Nee o Ja 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 0 	<p>Blaue Engel en naturplus voldoen aan dit criterium</p> <p>Als op de verpakking staat dat het product schimmelwerend / anti-schimmel is, dan zal het schimmelwerende ingrediënten bevatten die niet louter een goede bewaring van het product</p>

			op het oog hebben. Let ook op de vermelding "bevat fungicide" in de productfiche, de verpakking of VIB. Deze vermelding duidt op de aanwezigheid van schimmelwerende ingrediënten.
--	--	--	--

Gevaarrisico's van het product

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer
--	---	--	--

			verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

4) Hout en metaal primer / Universele primer

Opmerkingen

- Een universele primer is een primer die op meerdere ondergronden van toepassing. Vaak gaat het over gladde ondergronden, zoals hout, hard PVC en metaal.
- Een universele primer kan in geval van metaal als ondergrond meestal enkel toegepast worden binnenshuis. Anderzijds wordt hij vaak toegepast als tussenlaag over reeds behandeld metaal.
- Naast universele primers bestaan er ook primers specifiek voor metalen en voor hout. Deze specifieke primers kunnen een anti-roestwerking hebben (cfr. metaal) of kunnen voedend zijn (cfr. hout).
- Universele primers zijn meestal ingedeeld in de VOS-categorie *A/d hout- en metaalverven* (Europese VOS-Richtlijn (2004/42/EG)), soms in VOS-categorie *A/g primers*. De indeling in een welbepaalde VOS-categorie heeft impact op de wettelijk toegestane hoeveelheid vluchtige organische stoffen (VOS) in het product. Kies steeds voor een zo laag mogelijk VOS-gehalte, omdat VOS een schadelijke impact hebben op zowel mens als milieu.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	<p>Houtprimer met VOS-categorie <i>A/d</i> hout- en metaalverf (zie verpakking)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ≤ 30 g/l ☐ ≤ 90 g/l ☐ ≤ 130 g/l ☐ > 130 g/l <p>Houtprimer met VOS-categorie <i>A/g</i> primers (zie verpakking)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ≤ 3 g/l ☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 30 g/l ☐ > 30 g/l 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 8 ☐ 5,3 ☐ 2,6 ☐ 0 ☐ 8 ☐ 5,3 ☐ 2,6 ☐ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ≤ 90 g/l voor hout- en metaalverven (cat. <i>A/d</i>) • ≤ 15 g/l voor primers (cat. <i>A/g</i>) <p>NF Environnement:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ≤ 130 g/l voor hout- en metaalverven • ≤ 30 g/l voor primers (cat. <i>A/g</i>) <p>natureplus: ≤ 300 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score</p> <p>Blaue Engel: ≤ 700 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score</p> <p>Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 130 g/l voor watergedragen hout- en metaalverven, en

			<p>300 g/l voor solventgedragen verven</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 g/l voor watergedragen primers en 350 g/l voor solventgedragen primers. <p>Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.</p>
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluene, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, natureplus, Blaue Engel en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ☐ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF	☐ 2 ☐ 1,3 ☐ 0,7 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding. Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de</p>

	<p>Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		<p>chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) o Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) o Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1,3 o 0,7 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, natureplus en NF Environnement: voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de</p>

			vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue Engel) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

5) Specifieke metaal primer ferro

Opmerkingen

- De ferro metaalprimer heeft als doel een goede hechting van de laklaag op ijzer en staal te verzekeren. Meestal heeft deze primer een roestwerende werking.
- De metaalprimers zijn meestal ingedeeld in de VOS-categorie *A/i performante eencomponentcoatings* (Europese VOS-Richtlijn (2004/42/EG)). De indeling in een welbepaalde VOS-categorie heeft impact op de wettelijk toegestane hoeveelheid vluchtige organische stoffen (VOS) in het product. Kies steeds voor een zo laag mogelijk VOS-gehalte, omdat VOS een schadelijke impact hebben op zowel mens als milieu.
- Voor roestwerende primers is geen Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel of natureplus label beschikbaar.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 140 g/l ☐ > 140 g/l	☐ 8 ☐ 4	NF Environnement: ≤ 140 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG): 140 g/l voor watergedragen en 500 g/l voor solventgedragen ééncomponentcoatings Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) NF Environnement voldoet aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat),	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen. NF Environnement voldoet aan

seleen of antimonium?	<p>op het veiligheidsinformatieb lad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		<p>dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan gehalte isothiazolinon-verbindingen in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>NF Environnement: ≤ 500 ppm</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (NF Environnement) ○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>NF Environnement: ≤ 10 mg/kg</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Bevat het product één of meer van volgende ftalaten: DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement: voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier</p>

<p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<p>op het veiligheidsinformatieblad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		<p>waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement: voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	NF Environnement voldoet aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.

Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.			
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>NF Environnement voldoet aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.</p>
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpoten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

6) Specifieke metaal primer non-ferro

Opmerkingen

- De non-ferro metaalprimer heeft als doel een goede hechting van de laklaag op non-ferro metalen te verzekeren. Non-ferro metalen zijn onder meer gegalvaniseerde metalen, aluminium, zink, chroom, koper, messing en roestvrij staal.
- De metaalprimers zijn meestal ingedeeld in de VOS-categorie *performante eencomponentcoatings* (Europese VOS-Richtlijn (2004/42/EG)). De indeling in een welbepaalde VOS-categorie heeft impact op de wettelijk toegestane hoeveelheid vluchtige organische stoffen (VOS) in het product. Kies steeds voor een zo laag mogelijk VOS-gehalte, omdat VOS een schadelijke impact hebben op zowel mens als milieu.
- Momenteel is er nog geen natureplus of Blaue Engel label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 30 g/l ☐ ≤ 100 g/l ☐ ≤ 140 g/l ☐ > 140 g/l	☐ 8 ☐ 6 ☐ 4 ☐ 2	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 100 g/l NF Environnement: ≤ 140 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), (EU-richtlijn 2004/42/EG): 140 g/l voor watergedragen en 500 g/l voor solventgedragen ééncomponentcoatings Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluene, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een)	☐ Niet aanwezig	☐ 2	Zware metalen komen

<p>ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?</p>	<p>(verklaring op eer, Europees Ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1 ○ 0 	<p>voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?</p>	<p>○ Niet aanwezig (verklaring op eer)</p> <p>○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <p>○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p> <p>○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<p>○ Niet aanwezig (verklaring op eer)</p> <p>○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <p>○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring oer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring oer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring oer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement: voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring oer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
-----------	----------	-------	-----------

Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

7) Verven voor muren en plafonds binnen – standaard

Opmerkingen

- Matte verven zijn over het algemeen minder goed reinigbaar dan zijdeglanzende of glanzende verven. Er zijn echter ook reinigbare matte verven beschikbaar, maar in beperkte mate. Matte verven worden vaak aanbevolen voor plafonds.
- De milieu-impact van glanzende verven is net iets groter dan deze van matte verven, omdat glanzende verven een groter gehalte aan vluchtige organische stoffen (VOS) veroorzaken.
- VOS zijn zowel schadelijk voor de gezondheid als voor het leefmilieu. Verkijs dus verven met een lager VOS-gehalte.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 3 g/l ☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 30 g/l ☐ ≤ 60 g/l ☐ > 60 g/l	☐ 8 ☐ 6,4 ☐ 4,8 ☐ 3,2 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 15 g/l voor matte verf; ≤ 60 g/l voor glanzende verf</p> <p>natureplus laat afhankelijk van het type verf een concentratie tot maximaal 1000 ppm toe, en voldoet hierdoor aan de hoogste score.</p> <p>Blaue Engel laat een concentratie tot 700 ppm toe, en voldoet eveneens aan de hoogste score.</p> <p>NF Environnement: idem wettelijke maxima</p> <p>Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010): 30 g/l en 100 g/l voor matte resp. glanzende verven (EU-richtlijn 2004/42/EG)</p> <p>Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.</p>
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Verven met Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue</p>

			<p>Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
<p>Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Gebruik van lood (EU-richtlijn 76/769/EEG) en cadmium (Eu-Richtlijn 91/338/EEG) is verboden in muurverf.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan gehalte isothiazolinon-verbindingen in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,5 ○ 0,75 ○ 0 	<p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>

<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,5 ○ 0,75 ○ 0 	<p>natureplus: volledig verbod op formaldehyde donoren</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten: DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0) DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0) DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1 ○ 0,5 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten: DHEP (CAS 117-81-7) DBP (CAS 84-74-2) BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue Engel) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1 ○ 0,5 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement, Blaue Engel en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier</p>

	<ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		<p>waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?:</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	<ul style="list-style-type: none"> o Neen o Ja 	<ul style="list-style-type: none"> o 4 o 0 	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60,	<ul style="list-style-type: none"> o Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche o Ja, sommige R-zinnen komen voor in 	<ul style="list-style-type: none"> o 4 o 0 	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in</p>

R61, R62, R63, R68? Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.	een hogere concentratie		hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53? Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

8) Afwasbare muur- en plafondverf binnen

Opmerkingen

- Matte verven zijn over het algemeen minder goed reinigbaar dan zijdeglanzende of glanzende verven. Er zijn echter ook reinigbare matte verven beschikbaar, maar in beperkte mate. Matte verven worden vaak aanbevolen voor plafonds.
- De milieu-impact van glanzende verven is net iets groter dan deze van matte verven, omdat glanzende verven een groter gehalte aan vluchtige organische stoffen (VOS) veroorzaken.
- VOS zijn zowel schadelijk voor de gezondheid als voor het leefmilieu. Verkijs dus verven met een lager VOS-gehalte.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	Matte verven ☐ ≤3 g/l ☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 30 g/l Glanzende verven ☐ ≤3 g/l ☐ ≤ 60 g/l ☐ ≤ 100 g/l	☐ 8 ☐ 4 ☐ 2 ☐ 8 ☐ 4 ☐ 2	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 15 g/l voor matte verf ≤ 60 g/l voor glanzende verf natureplus laat afhankelijk van het type verf een concentratie tot maximaal 1000 ppm toe, en voldoet hierdoor aan de hoogste score. Blaue Engel laat een concentratie tot 700 ppm toe, en voldoet eveneens aan de hoogste score. NF Environnement: idem wettelijke maxima Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG: 30 g/l en 100 g/l voor matte (categorie A/a) resp. glanzende verven (categorie A/b) Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-

			<p>richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, natureplus, Blaue Engel en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
<p>Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), selenium of antimonium?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Gebruik van lood (EU-richtlijn 76/769/EEG) en cadmium (Eu-Richtlijn 91/338/EEG) is verboden in muurverf.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) o Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1,5 o 0,75 o 0 	<p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding. Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p>

	lad		
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ☐ Mogelijk, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ☐ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ☐ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 2 ☐ 1,5 ☐ 0,75 ☐ 0 	<p>natureplus: volledig verbod op formaldehyde donoren</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 1 ☐ 0,5 ☐ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: en Nature Plus voldoen aan het criterium.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 1 ☐ 0,5 ☐ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement, Blaue Engel en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een</p>

<p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<p>Engel)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		<p>verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers? EGDME (CAS 110-71-4) DEGEE (CAS 111-90-0) DEGDME (CAS 111-96-6) TEGME (CAS 112-35-6) TEGDME (CAS 112-49-6) EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<p>Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>NF Environnement en natureplus voldoen volledig aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product schimmelwerende ingrediënten?</p> <p>Nota: de meeste verven bevatten minimale hoeveelheden biociden om de verf te bewaren, maar in dit criterium worden de verven met een schimmelwerende werking op de muur bedoeld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Nee o Ja 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 0 	<p>natureplus en Blaue Engel voldoen aan dit criterium</p> <p>Als op de verpakking staat dat het product schimmelwerend / anti-schimmel is, dan zal het schimmelwerende ingrediënten bevatten die niet louter een goede bewaring van het product op het oog hebben. Let ook op de vermelding “bevat fungicide / algicide” in de productfiche. Deze vermelding duidt op de aanwezigheid van schimmelwerende ingrediënten.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Prestaties

Wat is de schrobweerstand of wasvastheid van het product?	☐ Klasse 1 ☐ Klasse 2 ☐ Klasse 3 ☐ lager	☐ 3 ☐ 2 ☐ 1,5 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan: klasse 2</p> <p>natureplus klasse 3 voor caseïne verven. Dit criterium is niet opgenomen bij andere natureplus verven.</p> <p>De schrobweerstand kan teruggevonden worden in de technische fiche van het product. Deze klassen beantwoorden aan de testnorm DIN EN 11998 (reinigen met water en wrijving). In totaal zijn er 5 klassen waar klasse 1 de hoogste</p>
---	---	--	---

			schrobweerstand voorstelt. Klasse 2 wordt ook omschreven als schrobvast en klasse 3 als wasvast.
--	--	--	--

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

9) Verven voor gevels buiten – minerale ondergrond

Opmerkingen

- Sommige verven (bvb. silicaatverven, alkydverven) kunnen niet worden toegepast op muren in beton of bakstenen muren met cementhoudende voegen, omdat verzeping kan optreden. In de producttest wordt ervan uitgegaan dat u het juiste product gebruikt voor de juiste toepassing. Informeer u vooraf steeds grondig.
- VOS zijn zowel schadelijk voor de gezondheid als voor het leefmilieu. Verkiez dus verven met een lager VOS-gehalte.

Samenstelling en bestanddelen

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	<ul style="list-style-type: none">☐ ≤ 3 g/l☐ ≤ 15 g/l☐ ≤ 30 g/l☐ > 30 g/l	<ul style="list-style-type: none">☐ 4☐ 3☐ 1,5☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 40 g/l (dit gehalte is tevens het wettelijke maximum voor categorie A/c <i>muurverven buiten</i> (EU-richtlijn 2004/42/EG))</p> <p>natureplus laat afhankelijk van het type verf een concentratie tot maximaal 1000 ppm toe, en voldoet hierdoor aan de hoogste score.</p> <p>Blaue Engel laat een concentratie tot 700 ppm toe, en voldoet eveneens aan de hoogste score.</p> <p>Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.</p>
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	<ul style="list-style-type: none">☐ Ja☐ Nee	<ul style="list-style-type: none">☐ 2☐ 0	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluene, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Verven met Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement, Blaue Engel en natureplus label voldoen aan het criterium.</p>

			Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), selenium of antimonium?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Gebruik van lood (EU-richtlijn 76/769/EEG) en cadmium (EU-Richtlijn 91/338/EEG) is verboden in muurverf.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Mogelijk, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,5 ○ 0,75 ○ 0 	<p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de al dan niet aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,5 	natureplus: volledig verbod op formaldehyde donoren

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mogelijk, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 0,75 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1 ○ 0,5 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde specifieke concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in het veiligheidsinformatieblad. Meer uitleg hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue Engel) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1 ○ 0,5 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement, Blaue Engel en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt</p>

	<p>op het veiligheidsinformatieblad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		<p>aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde specifieke concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsinformatieblad. Meer uitleg hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer uitleg hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarsico's van het product

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het</p>

Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.	concentratie		veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

10) Houtbeits binnen en buiten

Opmerkingen

- Een houtbeits beschermt hout tegen UV-stralen, temperatuurwisselingen, regen en wind. In tegenstelling tot lakken en vernissen dringen de meeste beitsen (gedeeltelijk) in het hout. Ze zijn ook zeer gemakkelijk in onderhoud: er kan een nieuwe laag aangebracht worden zonder de oude laag volledig af te schuren.
- Er zijn zowel transparante als dekkende beitsen beschikbaar. Bij gebruik van een transparante beits blijft de houtnerf zichtbaar, waardoor de natuurlijke uitstraling van het hout bewaard blijft. Een dekkende beits, daarentegen, dekt de houtnerf af. Een dekkende beits heeft wel een langere levensduur en vergt minder onderhoud.
- Het Europees Ecolabel en de Europese VOS-richtlijn maken onderscheid tussen houtbeitsen (inclusief dekkende beitsen) (cat. A/e) en houtbeitsen met minimale laagdikte (cat. A/f). Deze laatste worden dan omschreven als houtbeitsen met een gemiddelde laagdikte van minder dan 5 µm. Kijk op de verpakking om na te gaan welke beits u in handen heeft.
- Het Europees Ecolabel maakt een verschil tussen beitsen voor binnen en buiten. Het criterium VOS-gehalte is strenger voor beitsen met toepassing binnen. Indien een beits zowel voor binnen als buiten gebruikt kan worden, dient het aan de strengere norm voor binnen te voldoen.
- Momenteel is nog geen Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	<ul style="list-style-type: none">☐ ≤ 15 g/l☐ ≤ 75 g/l☐ ≤ 90 g/l☐ ≤ 130 g/l☐ ≤ 400 g/l☐ >700 g/l	<ul style="list-style-type: none">☐ 8☐ 6,4☐ 4,8☐ 3,2☐ 1,6☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan:</p> <ul style="list-style-type: none">• ≤ 75 g/l voor alle houtbeitsen (VOS cat. A/e en cat. A/f)• behalve ≤ 90 g/l voor houtbeitsen met minimale laagdikte (cat. A/f) die enkel buiten toegepast worden. <p>NF Environnement: ≤ 130 g/l voor alle houtbeitsen</p> <p>Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010) voor zowel binnen als buiten, EU-richtlijn 2004/42/EG:</p> <ul style="list-style-type: none">• 130 g/l voor alle watergedragen houtbeitsen• 400 g/l voor solventgedragen houtbeitsen• 700 g/l voor solventgedragen

			<p>houtbeitsen met minimale laagdikte</p> <p>Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.</p>
<p>Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?</p>	<p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p>	<p>☐ 2</p> <p>☐ 0</p>	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
<p>Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), selenium of antimonium?</p>	<p>☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <p>☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p> <p>☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p>	<p>☐ 2</p> <p>☐ 1</p> <p>☐ 0</p>	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?</p>	<p>☐ Niet aanwezig (verklaring op eer)</p> <p>☐ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) binnen of 2000 ppm of 0,02 % (m/m) buiten (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement)</p> <p>☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld</p>	<p>☐ 2</p> <p>☐ 1,3</p> <p>☐ 0,7</p> <p>☐ 0</p>	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement:</p> <ul style="list-style-type: none"> Binnentoepassing: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m) Buitemtoepassing ≤ 2000 ppm of 0,2 % (m/m) <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-</p>

	<p>op het veiligheidsinformatieb lad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		<p>3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Mogelijk, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product schimmelwerende ingrediënten?</p> <p>Nota: de meeste producten bevatten minimale hoeveelheden biociden om de beits te bewaren, maar in dit criterium worden de verven met een schimmelwerende werking op het hout bedoeld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nee ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 0 	<p>Als op de verpakking staat dat het product schimmelwerend / anti-schimmel is, dan zal het schimmelwerende ingrediënten bevatten die niet louter een goede bewaring van het product op het oog hebben. Let ook op de vermelding "bevat fungicide" in de productfiche. Deze vermelding duidt op de aanwezigheid van schimmelwerende ingrediënten.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterium	Antwoord	Score	Opmerking
<p>Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	<p>In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie</p>

kankerverwekkende en giftige stoffen.			van het ingrediënt vermeld.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

<p>Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?</p>	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.</p>
<p>Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?</p>	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

11) Houtvernis - slijtvast

Opmerkingen

- Vernis is een transparante lak die aangebracht wordt om hout te beschermen tegen de invloed van vocht, vuil, schimmels, enz.
- In de producttest beschouwen we enkel vernis voor binnentoepassingen. We maken hierbij onderscheid tussen gewone vernis en slijtvaste vernis. Slijtvaste vernis wordt aangebracht op vloeren en trappen, die intensief tot zeer intensief gebruikt of belast worden (bijvoorbeeld in openbare gebouwen). Voor minder intensief gebruik (parket) kan een gewone vernis soms volstaan.
- Vernissen bestemd voor vloeren en trappen vallen meestal onder VOS-categorie *één (of twee)componentcoatings*, subcategorie A/i (A/j). Sommige slijtvaste vernissen vallen onder categorie A/e *vernissen en beitsen* (EU-richtlijn 2004/42/EG).
- Momenteel is nog geen Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	<p>Vernis met VOS-categorie A/e (zie verpakking)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ≤ 75 g/l ○ ≤ 130 g/l ○ > 130 g/l <p>Eén- of tweecomponentenvernis met VOS-categorie A/i of A/j (zie verpakking)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ≤ 100 g/l ○ ≤ 140 g/l ○ > 140 g/l 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 8 ○ 4 ○ 0 <ul style="list-style-type: none"> ○ 8 ○ 4 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ≤ 75 g/l voor categorie A/e voor binnentoepassing • ≤ 100 g/l voor categorie A/i of A/j voor binnen en buiten <p>NF Environnement: ≤ 140 g/l</p> <p>Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 130 g/l voor watergedragen vernissen (cat. A/e) • 400 g/l voor solventgedragen vernissen (cat. A/e), • 140 g/l voor watergedragen één- of tweecomponenten vernissen (cat. A/i of cat. A/j) • 500 g/l voor solventgedragen één- of tweecomponenten vernissen (cat. A/i of cat. A/j) <p>Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de</p>

			gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	<p>Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC)</p> <p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium.</p> <p>Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.</p>
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer) ☐ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) binnen of 2000 ppm of 0,02 % (m/m) buiten (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het	☐ 2 ☐ 1,3 ☐ 0,7 ☐ 0	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>

	veiligheidsinformatieb lad		
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer) o Mogelijk, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1,3 o 0,7 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) o Geen informatie en ze staan niet vermeld 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>NF Environnement voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier</p>

DEGDME (CAS 111-96-6) TEGME (CAS 112-35-6) TEGDME (CAS 112-49-6) EGBE (CAS 111-76-2)	op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad		waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven. Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.
---	--	--	--

Gevaarrisico's van het product

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	○ Neen ○ Ja	○ 4 ○ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68? Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.	○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	○ 4 ○ 0	Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53? Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.	○ Neen ○ Ja	○ 4 ○ 0	Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.

Prestaties

Wat is de slijtvastheid van het	○ ≤ 25 mg	○ 2	Europees ecolabel/Nordic Swan,
---------------------------------	-----------	-----	--------------------------------

product na 1000 cycli met een belasting van 1000 gram?	☐ ≤ 70 mg ☐ > 70 mg	☐ 1 ☐ 0	NF Environnement: ≤ 70 mg Voor sommige producten wordt deze specifieke informatie in de technische fiche vermeld.
--	--	--	--

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verf-potten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

12) Houtvernis – niet slijtvast

Opmerkingen

- Vernis is een transparante lak die aangebracht wordt om hout te beschermen tegen de invloed van vocht, vuil, schimmels, enz.
- In de producttest beschouwen we enkel vernis voor binnentoepassingen. We maken hierbij onderscheid tussen gewone vernis en slijtvaste vernis.
- Gewone vernis wordt ingedeeld onder VOS-categorie A/e vernissen en houtbeitsen (EU-richtlijn 2004/42/EG).
- Voor minder intensief gebruik volstaat een gewone vernis. Bij intensief gebruik van vloeren en trappen (bijvoorbeeld in openbare gebouwen) dient voor een slijtvaste vernis geopteerd te worden.
- Momenteel is nog geen Blauwe Engel beschikbaar voor deze categorie. Criteria voor vernissen zijn echter momenteel in ontwikkeling.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 75 g/l ☐ ≤ 130 g/l ☐ > 130 g/l	☐ 8 ☐ 5,3 ☐ 2,6 ☐ 0	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 75 g/l NF Environnement: ≤ 130 g/l natureplus: ≤ 300 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG): 130 g/l voor watergedragen vernissen, 400 g/l voor solventgedragen vernissen Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) Europees ecolabel/Nordic Swan, natureplus en NF Environnement voldoen aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het

			veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) binnen of 2000 ppm of 0,02 % (m/m) buiten (Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 2000 ppm of 0,2 % (m/m)</p> <p>natureplus : volledig verbod</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier</p>

	<p>(Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		<p>waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>Europees Ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1 o 0 	<p>NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde</p>

			<p>concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
--	--	--	---

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan
--	---	--	---

			een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

13) (Hout- en metaal)lak voor binnen

Opmerkingen

- Lak is de eindlaag voor gladde ondergronden, zoals hout, metaal, hard PVC, enz. Voor hout, PVC en non-ferrometalen kan lak meestal zowel binnen als buiten toegepast worden. Voor ferrometalen, daarentegen, dient meestal een lak specifiek voor buitentoepassingen gebruikt te worden.
- Lakken zijn normaal ingedeeld in de VOS-categorie A/d, hout- en metaalverven (EU-richtlijn 2004/42/EG)

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 15 g/l ☐ ≤ 90 g/l ☐ ≤ 130 g/l ☐ >130 g/l	☐ 8 ☐ 6 ☐ 4 ☐ 2	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 90 g/l natureplus: ≤ 300 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score Blaue Engel: ≤ 700 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score NF Environnement: ≤ 130 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG: 130 g/l voor watergedragen en 300 g/l voor solventgedragen hout- en metaalverven Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in

			hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt</p>

	<p>Engel, NF Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		aangegeven.
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue Engel) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement, Blaue Engel en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de</p>

			vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51,	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen</p>

R52, R53? Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.			worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
---	--	--	--

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

14) (Hout- en metaal)lak voor buiten

Opmerkingen

- Lak is de eindlaag voor gladde ondergronden, zoals hout, metaal, hard PVC, enz.
- Lakken zijn normaal ingedeeld in de VOS-categorie A/d, hout- en metaalverven (EU-richtlijn 2004/42/EG)

Samenstelling en bestanddelen

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 30 g/l ☐ ≤ 90 g/l ☐ ≤ 130 g/l ☐ ≤ 300 g/l	☐ 8 ☐ 6 ☐ 4 ☐ 2	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 90 g/l natureplus: ≤ 300 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score Blaue Engel: ≤ 700 ppm en voldoet hiermee aan de hoogste score NF Environnement: ≤ 130 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG: 130 g/l voor watergedragen en 300 g/l voor solventgedragen hout- en metaalverven Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn tolueen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer,	☐ 2	Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm

<p>metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?</p>	<p>Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 1* ○ 0 	<p>van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 2000 ppm of 0,2 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement: ≤ 2000 ppm of 0,2 % (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Blaue Engel: tot maximaal 200 ppm, afhankelijk van het type verbinding</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, natureplus label) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement) ○ Geen informatie en 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>natureplus: volledig verbod</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>

	<p>formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad</p> <ul style="list-style-type: none"> o Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue Engel) o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0,5 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement, Blaue Engel en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je</p>

			terugvinden in de FAQ.
Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers? EGDME (CAS 110-71-4) DEGEE (CAS 111-90-0) DEGDME (CAS 111-96-6) TEGME (CAS 112-35-6) TEGDME (CAS 112-49-6) EGBE (CAS 111-76-2)?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement, natureplus) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	<p>NF Environnement en natureplus voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of aanwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarsico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68? Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53? Deze R-zinnen duiden op stoffen	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, natureplus en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de</p>

die schadelijk zijn voor het milieu.			tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
--------------------------------------	--	--	---

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

15) Eénpotsysteem metaal ferro

Opmerkingen

- Eénpotsystemen zijn metaallakken die zowel als grond-, tussen- als eindlaag dienst kunnen doen. Ze kunnen echter ook gewoon als grondlaag toegepast worden en vervolgens met een klassieke lak afgewerkt.
- Er zijn zowel ferro als non-ferro éénpotsystemen beschikbaar. In de Producttest wordt onderscheid gemaakt tussen beide systemen.
- Eénpotsystemen worden ingedeeld in de VOS-categorie *Al i ééncomponentcoatings* (EU-richtlijn 2004/42/EG).
- Momenteel is nog geen Europees ecolabel, Nordic Swan, Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 100 g/l ☐ ≤ 140 g/l ☐ > 140 g/l	☐ 8 ☐ 4 ☐ 0	NF Environnement: ≤ 140 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG: 140 g/l voor watergedragen en 500 g/l voor solventgedragen producten Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) NF Environnement voldoet aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een) ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?	☐ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	Zware metalen komen voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen. NF Environnement voldoet aan

	<p>op het veiligheidsinformatieb lad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		<p>dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinon-verbindingen in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer) ○ Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (NF Environnement) ○ Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1,3 ○ 0,7 ○ 0 	<p>NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten: DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier</p>

<p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<p>op het veiligheidsinformatieblad</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 		<p>waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen ○ Ja 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39,	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ○ Ja, sommige R-zinnen komen voor in 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 4 ○ 0 	<p>NF Environnement voldoet aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de</p>

R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68? Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.	een hogere concentratie		tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53? Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	NF Environnement voldoet aan dit criterium. Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

16) Eénpotsysteem metaal non-ferro

Opmerkingen

- Eénpotsystemen zijn metaallakken die zowel als grond-, tussen- als eindlaag dienst kunnen doen. Ze kunnen echter ook gewoon als grondlaag toegepast worden en vervolgens met een klassieke lak afgewerkt.
- Er zijn zowel ferro als non-ferro éénpotsystemen beschikbaar, maar bij gebruik van een non-ferro primer zijn de meeste ferro-éénpotsystemen ook toepasbaar op non-ferro metaal. In de Producttest wordt echter onderscheid gemaakt tussen beide systemen.
- Eénpotsystemen worden ingedeeld in de VOS-categorie A/i ééncomponentcoatings, maar komen uitzonderlijk ook voor in de VOS-categorie A/d hout- en metaalverf (EU-richtlijn 2004/42/EG).
- Momenteel is nog geen Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen?	☐ ≤ 100 g/l ☐ ≤ 140 g/l ☐ ≤ 500 g/l	☐ 8 ☐ 4 ☐ 0	Europees ecolabel/Nordic Swan: ≤ 100 g/l NF Environnement: ≤ 140 g/l Wettelijke maxima (sinds 01/01/2010), EU-richtlijn 2004/42/EG: 140 g/l voor watergedragen en 500 g/l voor solventgedragen producten Deze info is te vinden op de verpakking. De categorie staat op de verpakking vermeld bij de gegevens over het VOS-gehalte.
Bedraagt het totale gehalte vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK) maximaal 0,1% per gewicht?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluen, xyleen, zware of lichte nafta... Gebruik van benzeen is verboden in België in verven (EU-richtlijn 76/769/EEC) Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan het criterium. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat de verf als (deel van een)	☐ Niet aanwezig	☐ 2	Zware metalen komen

<p>ingrediënt volgende zware metalen: cadmium, lood, chroom VI, kwik, arsenicum, barium (uitgezonderd bariumsulfaat), seleen of antimonium?</p>	<p>(verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad 	<ul style="list-style-type: none"> o 1 o 0 	<p>voornamelijk voor onder de vorm van kleurpigmenten of droogstoffen.</p> <p>Het Europees Ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium en krijgen de hoogste score.</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het totale gehalte aan isothiazolinonverbindingen in het product?</p>	<p>o Niet aanwezig (verklaring op eer)</p> <p>o Misschien aanwezig, maar de concentratie is lager dan 500 ppm of 0,05 % (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <p>o Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p> <p>o Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p>	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1,3 o 0,7 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement: ≤ 500 ppm of 0,05 % (m/m)</p> <p>Isothiazolinonverbindingen kan je terugvinden door te zoeken naar het woord 'isothiazool' of gelijkaardig in de chemische stoffen vermeld in de veiligheidsfiche. Bijvoorbeeld 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>
<p>Hoeveel bedraagt het gehalte (vrije) formaldehyde in het product?</p>	<p>o Niet aanwezig (verklaring op eer)</p> <p>o Mogelijk aanwezig, maar de concentratie is lager dan 10 mg/kg of 0,001% (m/m) (Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement)</p> <p>o Geen informatie en formaldehyde staat niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad</p>	<ul style="list-style-type: none"> o 2 o 1,3 o 0,7 o 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel, NF Environnement: ≤ 10 mg/kg of 0,001% (m/m)</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, formaldehyde wordt vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 		
<p>Bevat het product één of meer van volgende ftalaten:</p> <p>DINP (CAS 28553-12-0 en 68515-48-0)</p> <p>DIDP (CAS 68515-49-1 en 26761-40-0)</p> <p>DNOP (CAS 117-84-0)</p> <p>DHEP (CAS 117-81-7)</p> <p>DBP (CAS 84-74-2)</p> <p>BBP (CAS 85-68-7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, Europees ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>Europees ecolabel/Nordic Swan, NF Environnement en Blaue Engel voldoen aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde ftalaten bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>
<p>Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers?</p> <p>EGDME (CAS 110-71-4)</p> <p>DEGEE (CAS 111-90-0)</p> <p>DEGDME (CAS 111-96-6)</p> <p>TEGME (CAS 112-35-6)</p> <p>TEGDME (CAS 112-49-6)</p> <p>EGBE (CAS 111-76-2)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet aanwezig (verklaring op eer, NF Environnement) ○ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieb lad ○ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieb lad 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2 ○ 1 ○ 0 	<p>NF Environnement: voldoet aan het criterium</p> <p>Ga na of er voor uw product een verklaring op eer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven.</p> <p>Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche.</p> <p>Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.</p>

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	In het veiligheidsinformatieblad worden de gevaarsymbolen vermeld in hoofdstuk 15.
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R60, R61, R62, R63, R68?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op kankerverwekkende en giftige stoffen.</p>	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>
<p>Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 2,5% (eventueel in combinatie met elkaar): R50, R50/53, R51/53, R52/53, R51, R52, R53?</p> <p>Deze R-zinnen duiden op stoffen die schadelijk zijn voor het milieu.</p>	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	<p>Het Europees ecolabel/Nordic Swan en NF Environnement voldoen aan dit criterium.</p> <p>Ingrediënten met R-zinnen worden vermeld in de tabel in hoofdstuk 3 van het veiligheidsinformatieblad. In de tabel wordt ook de concentratie van het ingrediënt vermeld.</p>

Verpakking

Wordt de benodigde hoeveelheid verf berekend, zodat de juiste hoeveelheid verf kan worden aangeschaft met zo weinig mogelijk verpakking?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	Te grote verpakkingen kunnen resulteren in overschotten die verwijderd moeten worden als gevaarlijk afval. Te kleine hoeveelheden zorgen voor extra verpakkingsafval, gezien een kleine pot verf relatief meer verpakkingsafval veroorzaakt dan een grote pot verf.
Beschikt de leverancier over een terugnamesysteem voor gebruikte verfpotten?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 2 ☐ 0	

17) Verven voor wegmarkeringen

Opmerkingen

- Wegmarkeringsverf is niet ingedeeld volgens EU-richtlijn 2004/42/EG en heeft bijgevolg geen maximaal VOS-gehalte.
- Er is momenteel nog geen Europees ecolabel/Nordic Swan, Blaue Engel of natureplus label beschikbaar voor deze categorie.

Samenstelling en bestanddelen

criterium	Antwoord	Score	Opmerking
Wat is het gehalte aan vluchtige organische stoffen? Uitgedrukt in gram per kg product, <u>zonder het water</u> dat eventueel aanwezig is in het product. (anders dan voor de verven die onder de VOS-richtlijn vallen)	☐ ≤ 80 g / kg ☐ > 80 g / kg	☐ 8 ☐ 0	NF Environnement: ≤ 80 g / kg Gehalte VOS = totale hoeveelheid VOS (g) / (totaal gewicht product (kg) – totaal gewicht water (kg))
Bevat het product vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK)? Zo ja, wat is het gehalte als % van het gewicht?	☐ Neen ☐ Ja, minder dan 0,5% ☐ Ja, ≤ 3 % ☐ Ja, meer dan 3%	☐ 2 ☐ 1.33 ☐ 0.66 ☐ 0	Voorbeelden van VAK zijn toluene, xyleen, zware of lichte nafta... Verven met NF Environnement label voldoen aan het criterium kleiner dan 0,5 % Verven met ATG-keuring G0023 voldoen aan criterium kleiner dan 3%. Deze info is terug te vinden in het veiligheidsinformatieblad in hoofdstuk 3.
Bevat het product één of meer van volgende glycol ethers? EGME (CAS 109-86-4) EGEE (CAS 110-80-5) EGMEA (CAS 110-49-6) EGEEA (CAS 111-15-9) EGDME (CAS 110-71-4) DEGEE (CAS 111-90-0)	☐ Niet aanwezig (verklaring oer, NF Environnement) ☐ Geen informatie en ze staan niet vermeld op het veiligheidsinformatieblad ☐ Ja, ze worden vermeld op het veiligheidsinformatieblad	☐ 2 ☐ 1 ☐ 0	NF Environnement voldoet aan het criterium Ga na of er voor uw product een verklaring oer werd getekend door de producent/leverancier waarin de aan- of afwezigheid van deze stoffen wordt aangegeven. Elke chemische stof of verbinding heeft een uniek CAS-nummer. Indien het product één of

DEGDME (CAS 111-96-6) TEGME (CAS 112-35-6) TEGDME (CAS 112-49-6) EGBE (CAS 111-76-2)?	lad		meerdere van de vermelde glycol ethers bevat boven bepaalde concentraties, dan zullen de vermelde CAS-nummers terug te vinden zijn in de veiligheidsfiche. Meer info hierover kun je terugvinden in de FAQ.
--	-----	--	--

Gevaarrisico's van het product

Criterion	Antwoord	Score	Opmerking
Wordt op de verpakking of in de veiligheidsfiche een gevaarsymbool vermeld?	☐ Neen ☐ Ja	☐ 4 ☐ 0	NF Environnement label voldoet aan dit criterium
Worden in de veiligheidsfiche één of meerdere van volgende R-zinnen vermeld in concentraties groter dan 0,1% (eventueel in combinatie met elkaar): R23, R24, R25, R26, R27, R28, R33, R39, R40, R45, R46, R48, R49, R51, R52, R53, R60, R61, R62, R63, R64, R68?	☐ Neen, deze R-zinnen komen niet voor in hogere concentraties op de veiligheidsfiche ☐ Ja, sommige R-zinnen komen voor in een hogere concentratie	☐ 4 ☐ 0	NF Environnement label voldoet aan dit criterium

Prestaties

Heeft de verf een ATG-keuring G0023?	☐ Ja ☐ Nee	☐ 4 ☐ 0	Verven met dergelijk certificaat voldoen aan bepaalde eisen inzake duurzaamheid (cfr. levensduur).
--------------------------------------	---	--	--

Primers

Primer versus grondlaag

De begrippen primer en grondlaag/grondverf worden vaak door elkaar gebruikt. Nochtans is elke grondverf wel een primer, maar is niet elke primer een grondverf.

Een grondverf is een subcategorie onder de primers, die vooral als doel heeft om een uniforme, effen, vlakke ondergrond te realiseren. Primers daarentegen kunnen bijkomende eigenschappen hebben zoals fixatie, corrosiebescherming, hechting, enz. Zie verder in de volgende sectie.

In de Producttest gebruiken we enkel de term primer (met inbegrip van grondverf).

Primers algemeen

Een primer kan diverse functies vertolken maar heeft steeds de bedoeling om de kwaliteit van het eindresultaat van verfwerkzaamheden te verbeteren. Het gebruik van een primer is in diverse omstandigheden aangewezen. Een primer:

- isoleert vlekken en voorkomt bijvoorbeeld doorbloeding van hout naar het geverfde oppervlak;
- verdoezelt oneffenheden (bijvoorbeeld in hout);
- zorgt dat een donkere ondergrond sneller gedekt is;
- verbergt tekeningen van behangpapier;
- zorgt voor betere corrosiebescherming;
- dicht het oppervlak af zodat de toplaag een uniforme glans heeft;
- geeft een betere hechting op de ondergrond.

Het toepassen en de noodzaak van een primer is sterk afhankelijk van de toestand van de ondergrond. In de productfiches van verven en vernissen staat meestal aangegeven welke voorbehandeling voor welke ondergrond vereist is. Volg deze instructies goed op om een lange levensduur van de eindlaag te verzekeren.

Kenmerken en gebruik van primers voor muren

Muren binnen

- De voorbereiding van ongeschilderde muren hangt af van het soort ondergrond en de actuele staat. Voor muren in slechte staat is het steeds aangewezen om een fixerende of goed isolerende (lichte verpoedering, vlekken) primer aan te brengen.
- Bij het verven van reeds geschilderde muren wordt steeds een primer toegepast om de hechting van de eindlaag te verbeteren. Dit komt de levensduur van het schilderwerk ten goede.
- De kleur van de primer moet afgestemd zijn op de eindlaag.

Muren buiten

- Bij het verven van buitenmuren is de voorbereiding (en primer indien noodzakelijk) van groot belang voor een langdurig resultaat. Die primer moet steeds aangepast zijn aan de soort en de toestand van de ondergrond. Voor vochtige en verpoederde ondergronden kan het raadzaam zijn om vooraf een extra fixerende laag aan te brengen.

- De kleur van de primer moet afgestemd zijn op de eindlaag.

Kenmerken en gebruik van primers voor hout

Binnen

- Nieuw of ongeschilderd hout moet steeds worden afgeschuurd en behandeld met een primer.
 - Er wordt aangeraden om pas na het aanbrengen van de primer de putjes, voegen en oneffenheden op te vullen. Bij grote "herstellingen" wordt het oppervlak daarna best opnieuw afgeschuurd, afgestoft en met een tweede laag grondverf voorbereid.
 - Primers kunnen zowel solventgedragen als watergedragen zijn. Het is mogelijk dat de watergedragen variant in twee lagen moet worden aangebracht. De watergedragen varianten hebben als voordeel dat ze over oude olieverven kunnen gebruikt worden, snel drogen, eenvoudig te schuren en doorbloeding voorkomen van tropische houtsoorten.
- Geschilderd hout in goede staat vereist geen primer.
 - Grondig reinigen en vet verwijderen is meestal voldoende als voorbereiding. Kies hiervoor ontvetters op basis van zeep of dennenhars, en niet op basis van ammoniak. De ontvetter kan ook zelf gemaakt worden op basis van soda of zachte zeep.
 - Geverfde oppervlakken met een oude verflaag in slechte staat kan mogelijk wijzen op een vochtprobleem met afpellen van de verf tot gevolg (bijvoorbeeld ramen met enkel glas, ten gevolge van condensatie). Verwijder grondig alle slecht hechtende of afpellende verf. Onderhoud van dergelijke oppervlakken is enkel zinvol als het hout volledig droog is (zomer).
- Voor "transparante" houtbehandeling (beitsen en vernissen) wordt in principe geen specifieke primer of grondverf toegepast.

Buiten

- Vaak worden voor houtwerk buiten twee lagen grondverf aangeraden. Tussen het aanbrengen van beide lagen kunnen de gebreken in het oppervlak worden hersteld.
- Hout mag pas worden overschilderd wanneer het droog is. Het is bijgevolg aan te raden om nooit te lang te wachten alvorens nieuw geplaatst hout te schilderen. Onbehandeld hout verweert sneller en moet grondiger geschuurd worden. Indien de nieuwe houten constructie in het najaar werd geplaatst, wordt vaak aangeraden om voorlopig enkel de primer aan te brengen. Het daaropvolgende jaar kan er verder afgewerkt worden.
- Gebarsten hout kan zeer moeilijk met een langdurig resultaat geschilderd worden. Langs de barsten komt water binnen en dit zorgt voor plaatselijke schade aan de verffilm. Deze barsten zijn meestal te smal om te kunnen afdichten met een elastisch voegmiddel. Hout met te veel barsten wordt daarom het best vervangen.
- Bij reeds geverfd hout wordt meestal niet aangeraden om een primer toe te passen, maar de voorbereiding is wel essentieel:
 - Bij een verflaag in goede staat volstaat het om de huidige verflaag grondig te schuren en te ontstoffen, vooraleer te verven.

- Bij verpoederde oppervlakken wordt wel aangeraden om gebruik te maken van een fixerende primer.
- Afpellende verflagen moeten grondig worden voorbereid. Indien de verflaag volledig afpelt of onvoldoende hecht, dan moet die volledig worden verwijderd. Indien de verflaag lokaal afpelt moet enkel de afpellende verf worden verwijderd. Schuur de rest van de oude verflagen grondig. Daarna wordt best een primer met fixerend middel aangebracht. Om niveauverschillen in de eindlaag te vermijden moet zeer grondig worden geschuurd ofwel alle verf worden verwijderd.
- Ook voor transparante afwerking buiten wordt een primer geadviseerd.

Kenmerken en gebruik van primers voor metalen

Ferrometalen

- Een duurzame behandeling van metaal vraagt volgende stappen:
 - Aanwezige roestvlekken zo goed mogelijk verwijderen en afschuren. Vervolgens ontvetting en ontstopping van het oppervlak;
 - Aanbrengen van een (anti-roest) primer. Voor buitentoepassingen moeten er minstens twee roestwerende lagen aangebracht worden.
 - Aanbrengen van een tussenlaag die voor een betere hechting van de eindlaag op de primer zorgt. Vaak wordt hier voor een universele primer gekozen.
 - Aanbrengen van de eindlaag (laklaag).

Non-ferrometalen

- Bij het schilderen op onbehandelde non-ferrometalen (zink of gegalvaniseerd staal, aluminium, koper) is een juiste voorbereiding en primer doorslaggevend voor een goed resultaat (lange levensduur). De ondergrond moet worden geschuurd en ontvet. De primer wordt aangebracht om een goede hechting van de eindlaag te bevorderen.
- Geschilderde oppervlakken kunnen na een lichte schuurbeurt zonder primer afgewerkt worden met een lak naar keuze. Wanneer de oude laag in minder goede staat verkeert, dan moet er grondiger geschuurd worden en eventueel een primer worden gebruikt voor de hechting.

Aanbevelingen

Aankoop

- Kies het juiste product. Er zijn verschillende types primers op de markt met elk hun specifieke toepassing. Vraag steeds raad aan uw verfleverancier over wat het juiste product is voor de ruimte en type ondergrond die u wilt behandelen of laat u goed informeren door een specialist in een verkooppunt. De verkeerde keuze kan leiden tot het snel afbladderen van de verf.
- Bereken hoeveel primer je precies nodig zal hebben. Dit resulteert in minder restjes en dus minder gevaarlijk afval. Op de verpakking wordt steeds aangegeven hoeveel verf je nodig hebt per m² per laag. Vaak wordt ook aangegeven hoeveel lagen je vermoedelijk nodig zal hebben. Laat je zeker niet verleiden door grote bussen waarbij de prijs per liter

lager ligt, maar zoek een goed evenwicht tussen grote verpakkingen en de hoeveelheid die je nodig hebt.

Voor het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correcte voorbereiding van de ondergrond is een essentiële voorwaarde om de geverfde muur zolang mogelijk intact te houden.
- Verwijder de oude verflaag enkel als het echt nodig is. Een dunne laag mag gewoon blijven zitten, zolang deze glad, schoon en droog is. Licht opschuren voor een goede hechting volstaat. Ga wel na of de nieuwe verf compatibel is met andere verftypes. Zo kan bijvoorbeeld een natuurverf op een oude acrylverf problemen geven.
- Gebruik geen agressieve afbijtmiddelen. Milieuvriendelijkere alternatieven zijn:
 - Probeer eerst of de verf niet zonder hulpmiddelen afgekrabd kan worden.
 - Door het verhitten van de verf (föhnen), komt ze makkelijker los. De oude verflagen kunnen dan afgekrabd worden.
 - Het gebruik van waterverdunbare afbijtmiddelen.
- Kies ontvetters op basis van zeep of dennenhars, en niet op basis van ammoniak. De ontvetter kan ook zelf gemaakt worden op basis van soda of zachte zeep.
- Verkies plamuur zonder vluchtige organische stoffen, bijvoorbeeld acryl plamuur.
- Verwijder de oude primer als gevaarlijk afval.

Tijdens het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de primer. Een correct gebruik is een essentiële voorwaarde om de geverfde muur zolang mogelijk intact te houden.
- Zorg voor een goede verluchting van de ruimte.
- Gebruik een verfborstel of -rol in plaats van een verfpistool indien haalbaar. Verfpistolen verbruiken meer verf.
- Indien u watergedragen verven gebruikt, zorg er dan voor dat u over rollen/borstels beschikt die aangepast zijn voor watergedragen verven.
- Reinig de verfborstels niet bij een onderbreking van minder dan een week. Borstels die luchtdicht verpakt worden in een plastic zakje blijven meerdere dagen gebruiksklaar. In een laagje water of in een afgesloten potje met een laagje oplosmiddel blijven ze nog langer houdbaar.

Na het verven

- Sluit de verpakking goed af, en bewaar op een goed verluchte plek ver van eetwaren/drank, vonken en warmtebron. Zorg dat het etiket leesbaar blijft.
- Was borstels nooit uit in de gootsteen. Ook niet voor de watergedragen primers! Giet het spoelwater/oplosmiddel nooit in de gootsteen, in het toilet, afvoerputje of buiten in het zand. Het gaat om gevaarlijk afval! Laat het spoelwater / oplosmiddel uitdampen en verwijder de (uitgedroogde) resten als gevaarlijk afval.

Verwijder opgedroogde verfstrengen en uitgedroogde kwasten als gevaarlijk afval. Lege verfblikken (*uitgelekt en droog, met maximaal een dunne laag verf "die een stevige en hechtende bekleding" vormt, VLAREM II Art. 5.2.2.7.1*) kunnen afgevoerd worden als schrootafval.

Verven voor muren en plafonds

Muurverven algemeen

- In de Producttest wordt onderscheid gemaakt tussen:
 - Muur en plafond binnenshuis – standaard
 - Muur en plafond binnenshuis – afwasbaar: voor toepassing in vochtige ruimtes, zoals keukens en sporthallen met douches.
 - Muur en plafond buitenshuis
- Ruimtes met vochtige muren worden niet in beschouwing genomen. Enkel verven die van toepassing zijn op droge muren in goede staat kunnen via de Producttest beoordeeld worden.
- De meeste muur- en plafondverven voor binnenshuis zijn watergedragen verven (meestal benoemd als acrylverven of latex). Het is een goede zaak om steeds voor oplosmiddelvrije of –arme verven te kiezen. Let op: een watergedragen verf kan nog steeds een kleine hoeveelheid oplosmiddelen (= solventen) bevatten.
- Muurverven kunnen schimmelwerende eigenschappen bevatten voor zeer specifieke toepassingen zoals douches of andere vochtige plaatsen. Vanuit milieu-oogpunt is het echter beter om te kiezen voor verven met zeer goede vochtregulerende eigenschappen, zoals bijvoorbeeld minerale verven (bijvoorbeeld kalkverven of silicaatverven). Dergelijke verven zijn minder gevoelig voor schimmelgroei. Let wel: vochtregulerende verven zijn poreus, en daardoor gevoeliger voor vuilaanhechting. Ze zijn daarom minder geschikt voor ruimtes waar de kans op vlekken groot is en waar het oppervlak reinigbaar moet zijn (bijvoorbeeld keuken).

Aanbevelingen

Aankoop

- Kies het juiste product. Er zijn verschillende types verf op de markt met elk hun specifieke toepassing. Vraag steeds raad aan uw verfleverancier over wat het juiste product is voor de ruimte en type ondergrond die u wilt behandelen. De verkeerde keuze kan leiden tot het snel afbladderen van de verf.
- Bereken hoeveel verf je precies nodig zal hebben. Dit resulteert in minder restjes en dus minder gevaarlijk afval. Op de verpakking wordt steeds aangegeven hoeveel verf je nodig hebt per m² per laag. Vaak wordt ook aangegeven hoeveel lagen je vermoedelijk nodig zal hebben. Laat je zeker niet verleiden door grote bussen waarbij de prijs per liter lager ligt, maar zoek een goed evenwicht tussen grote verpakkingen en de hoeveelheid die je nodig hebt.

Voor het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correcte voorbereiding van de ondergrond is een essentiële voorwaarde om de geverfde muur zolang mogelijk intact te houden.

- Verwijder de oude verflaag enkel als het echt nodig is. Een dunne laag mag gewoon blijven zitten, zolang deze glad, schoon en droog is. Licht opschuren voor een goede hechting volstaat. Ga wel na of de nieuwe verf compatibel is met andere verftypes. Zo kan bijvoorbeeld een natuurverf op een oude acrylverf problemen geven.
- Gebruik geen agressieve afbijtmiddelen. Milieuvriendelijkere alternatieven zijn:
 - Probeer eerst of de verf niet zonder hulpmiddelen afgekrabd kan worden.
 - Door het verhitten van de verf (föhnen), komt ze makkelijker los. De oude verflagen kunnen dan afgekrabd worden.
 - Het gebruik van waterverdunbare afbijtmiddelen.
- Kies ontvetters op basis van zeep of dennenhars, en niet op basis van ammoniak. De ontvetter kan ook zelf gemaakt worden op basis van soda of zachte zeep.
- Verkies plamuur zonder vluchtige organische stoffen, bijvoorbeeld acryl plamuur.
- Bepaalde ondergronden vragen een specifieke voorbereiding:
 - Onvaste of verpoederde ondergrond moet worden vastgezet met een fixeermiddel. Een fixerend middel is vaak aangewezen bij oud pleisterwerk of baksteenmuren met zoutuitslag.
 - Muren bijgewerkt met plamuur of met vervuilde vlekken (nicotineaanslag, waterkringen, roet, viltstift) worden best voorbereid met een specifieke grondlaag (isolerend middel) om een goede dekking te garanderen.
- Verwijder de oude verf als gevaarlijk afval.

Tijdens het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correct gebruik is een essentiële voorwaarde om de geverfde muur zolang mogelijk intact te houden.
- Zorg voor een goede verluchting van de ruimte.
- Gebruik een verfborstel of -rol in plaats van een verfpistool indien haalbaar. Verfpistolen verbruiken meer verf.
- Indien u watergedragen verven gebruikt, zorg er dan voor dat u over rollen/borstels beschikt die aangepast zijn voor watergedragen verven.
- Reinig de verfborstels niet bij een onderbreking van minder dan een week. Borstels die luchtdicht verpakt worden in een plastic zakje blijven meerdere dagen gebruiksklaar. In een laagje water of in een afgesloten potje met een laagje oplosmiddel blijven ze nog langer houdbaar.

Na het verven

- Sluit de verpakking goed af, en bewaar op een goed verluchte plek ver van eetwaren/drank, vonken en warmtebron. Zorg dat het etiket leesbaar blijft.
- Was borstels nooit uit in de gootsteen. Ook niet voor de watergedragen verven! Giet het spoelwater/oplosmiddel nooit in de gootsteen, in het toilet, afvoerputje of buiten in het zand. Het gaat om gevaarlijk afval! Laat het spoelwater / oplosmiddel uitdampen en verwijder de (uitgedroogde) resten als gevaarlijk afval.

- Verwijder opgedroogde verfresten en uitgedroogde kwasten als gevaarlijk afval. Lege verfblikken (*uitgelekt en droog, met maximaal een dunne laag verf "die een stevige en hechtende bekleding" vormt, VLAREM II Art. 5.2.2.7.1*) kunnen afgevoerd worden als schrootafval.

Verven van houtwerk

Houtbescherming algemeen

- In de producttest wordt onderscheid gemaakt tussen:
 - Lak(verven)
 - Vernissen
 - Beitsen
- Lakken hebben als functie het hout te beschermen tegen invloeden van buitenaf. Ze bevatten kleurpigmenten die vaak ook een UV-beschermende functie hebben. Voor binnentoepassingen heeft lak louter een decoratieve functie, behalve op hout met grote belasting zoals trappen of hout in vochtige ruimtes. Er zijn zowel solventgedragen als watergedragen verven. Kies steeds voor een watergedragen verf als de toepassing dit toelaat. Indien toch een solventgedragen verf vereist is, kies dan een product met een zo laag mogelijk VOS-gehalte (zie verpakking voor deze info).
- Vernissen zijn transparante lakken. Omdat veel producten geen UV-bescherming bieden, worden vernissen minder vaak buitenhuis toegepast.
- Beitsen verschillen voornamelijk van lakken en vernissen omdat ze binnendringen in de houtvezels. Ze zijn dampdoorlatend, en beschermen hout tegen weersinvloeden. Er zijn zowel transparante beitsen die de houtnerf zichtbaar laten als dekkende beitsen die afhankelijk van het aantal aangebrachte lagen de houtstructuur bedekken.
- Naast verven en beitsen zijn ook olie en was mogelijke producten voor de bescherming van hout. Deze werden niet in de Producttest opgenomen, omdat ze niet tot de categorie verven en vernissen horen.

Aanbevelingen

Aankoop

- Kies het juiste product voor de gewenste toepassing. Na afschuren mag een beits bijvoorbeeld met lak worden bedekt, terwijl een beits niet boven op een lak mag worden toegepast. Volg de aanwijzingen op de verpakking. Vraag extra informatie op bij de leverancier indien nodig of laat u goed informeren door een specialist in een verkooppunt.
- Bereken hoeveel verf je precies nodig zal hebben. Dit resulteert in minder restjes en dus minder gevaarlijk afval. Op de verpakking wordt steeds aangegeven hoeveel verf je nodig hebt per m² per laag. Vaak wordt ook aangegeven hoeveel lagen je vermoedelijk nodig zal hebben. Laat je zeker niet verleiden door grote bussen waarbij de prijs per liter lager ligt, maar zoek een goed evenwicht tussen grote verpakkingen en de hoeveelheid die je nodig hebt. .

Vóór het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correcte voorbereiding van de ondergrond is een essentiële voorwaarde om het hout zo lang mogelijk intact te houden.

- Op nieuwe ongeverfde oppervlakken wordt best eerst een primer aangebracht, vooral om doorbloedingen te vermijden (niet bij beits). Deze primer moet worden gekozen in overeenstemming met de afwerklaag die zal worden toegepast.
- Het is belangrijk dat de primer enige tijd heeft gedroogd vooraleer de laag kan worden opgeschuurd. Voor het opschuren wordt best fijn schuurpapier of staalwol gebruikt. Nadien wordt alles best schoongeborsteld.
- Verwijder bij geschilderde oppervlakken de oude verflaag enkel als het echt nodig is. Een dunne laag mag gewoon blijven zitten, zolang deze glad, schoon en droog is. Licht opschuren volstaat meestal voor een goede hechting.
- Een reeds gebeitst oppervlak moet enkel licht worden opgeschuurd bij hernieuwen van de laag.
- Gebruik geen agressieve afbijtmiddelen. Milieuvriendelijkere alternatieven zijn:
 - Het verhitten van de verf, waardoor deze loskomt. De oude verflagen kunnen dan afgekrabd worden.
 - Het gebruik van waterverdunbare afbijtmiddelen.

Tijdens het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correct gebruik is een essentiële voorwaarde om het geverfde hout zolang mogelijk intact te houden.
- Zorg voor een goede verluchting van de ruimte.
- Reinig de verfborstels niet bij een onderbreking van minder dan een week. Borstels die luchtdicht verpakt worden in een plastic zakje blijven meerdere dagen gebruiksklaar. In een laagje water of in een afgesloten potje met een laagje oplosmiddel blijven ze nog langer houdbaar.
- Pas niet meer lagen toe dan aangewezen op de verpakking. Soms is een hoger aantal lagen wel aangewezen voor stukken die door de zon en regen zwaar belast worden (liggende delen, zuidwest kant, ...). Meerdere afwerkingslagen geven een betere bescherming tegen weersinvloeden.

Na het verven

- Sluit de verpakking goed af, en bewaar op een goed verluchte plek ver van eetwaren/drank, vonken en warmtebron. Zorg dat het etiket leesbaar blijft.
- Was borstels nooit uit in de gootsteen. Ook niet voor de watergedragen verven! Giet het spoelwater/oplosmiddel nooit in de gootsteen, in het toilet, afvoerputje of buiten in het zand. Het gaat om gevaarlijk afval! Laat het spoelwater/ oplosmiddel uitdampen en verwijder de (uitgedroogde) resten als gevaarlijk afval.
- Verwijder opgedroogde verfstrengen en uitgedroogde kwasten als gevaarlijk afval. Lege verfblikken (*uitgelekt en droog, met maximaal een dunne laag verf "die een stevige en hechtende bekleding" vormt, VLAREM II Art. 5.2.2.7.1*) kunnen afgevoerd worden als schrootafval.

Onderhoud en levensduur

- Een verflaag gaat langer mee indien deze minstens één keer per jaar met water wordt schoongemaakt. Gebeitst hout moet een aantal keer per jaar met water (en eventueel daartoe gepaste zeep) worden gereinigd.
- Eens per jaar moet worden gecontroleerd of het schilderwerk geen barsten of scheuren vertoont. De beschadigingen worden hersteld door plaatselijk op te schuren en te overschilderen.
- Er wordt geadviseerd om minstens elke 5 à 6 jaar een dekkende verflaag te vernieuwen. Afhankelijk van de oriëntatie (zuiden gevoeliger dan noorden) zal deze periode korter zijn. Gebeitst hout wordt best elke twee jaar hernieuwd.
- Goed aangebrachte watergedragen verven hebben een langere levensduur en moeten minder vaak onderhouden worden dan solventgedragen verfsoorten. Watergedragen verven zijn waterdoorlatend, waardoor minder de neiging ontstaat om te rotten. Gebruik wel specifieke synthetische borstels voor watergedragen producten. Deze borstels kunnen veel verf opnemen en de zachte haren zorgen voor een betere verdeling van de verf.

Metaalverven

Metaalverven algemeen

- Ijzer en staal zijn ferrometalen. Voorbeelden van non-ferro metalen zijn aluminium, zink, gegalvaniseerd staal en koper. Aluminium wordt vaak gebruikt voor lantaarnpalen of deurkrukken. Verzinkt of gegalvaniseerd staal wordt toegepast in hekken en brandtrappen.
- Verven voor het schilderen van radiatoren (ferrometaal) worden in de Producttest niet meegenomen, omdat het om een zeer specifieke toepassing gaat.

Aanbevelingen

Aankoop

- Kies het juiste product in functie van het type metaal dat behandeld moet worden. Volg hiervoor de aanwijzingen op de verpakking. Vraag extra informatie op bij de leverancier bij twijfel of laat u goed informeren door een specialist in een verkooppunt.
- Bereken hoeveel verf je precies nodig zal hebben. Dit resulteert in minder restjes en dus minder gevaarlijk afval. Op de verpakking wordt steeds aangegeven hoeveel verf je nodig hebt per m² per laag. Vaak wordt ook aangegeven hoeveel lagen je vermoedelijk nodig zal hebben. Laat je zeker niet verleiden door grote bussen waarbij de prijs per liter lager ligt, maar zoek een goed evenwicht tussen grote verpakkingen en de hoeveelheid die je nodig hebt.

Voor het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correcte voorbereiding van de ondergrond is een essentiële voorwaarde voor een goed eindresultaat en lange levensduur.
- Bij geleverde non-ferrometalen moet de oude verflaag enkel verwijderd worden als het echt nodig is. Licht opschuren en afwerken met een lak naar keuze zal meestal volstaan. Naarmate oude verf in slechtere staat is, dient het oppervlak grondiger geschuurd te worden.
- Oude verflagen op ferrometalen vragen een grondigere voorbehandeling:
 - Verwijder de verflaag via schuren of afbijten.
 - Aanwezige roestvorming moet zo goed mogelijk worden afgeschuurd en verwijderd.
 - Daarna moet het oppervlak worden ontstof en ontvet. Ook nieuw ijzer moet ontvet worden, want het is steeds met een dun laagje vet behandeld om te beschermen tegen roest. Kies ontvetters op basis van zeep of dennenhars, en niet op basis van ammoniak. De ontvetter kan ook zelf gemaakt worden op basis van soda of zachte zeep.
 - Diepe roestvlekken kunnen eventueel nog behandeld worden met een roestvormer.
 - Tenslotte dient een roestwerende primer aangebracht te worden. Voor buitentoepassingen dienen twee lagen aangebracht te worden.

- Gebruik geen agressieve afbijtmiddelen. Milieuvriendelijkere alternatieven zijn:
 - Probeer de verf af te schuren.
 - Verhit de verf (föhnen) zodat deze loskomt. De oude verflagen kunnen dan afgekrabd worden.
 - Gebruik waterverdunbare afbijtmiddelen.

Tijdens het verven

- Volg de instructies op de verpakking van de verf. Een correct gebruik is een essentiële voorwaarde om het metaal zolang mogelijk intact te houden.
- Watergedragen verven zijn gevoelig voor temperatuur en vochtigheid bij het aanbrengen. Vooral een te lage temperatuur van het te schilderen oppervlak kan nefast zijn voor de hechting. Zeker bij metalen dient hiermee rekening gehouden te worden, omdat het goede geleiders zijn. Ze voelen snel koud aan en zijn gevoelig voor condensvocht bij lage temperaturen.
- Gebruik een verfborstel die geschikt is voor watergedragen verven.
- Zorg voor een goede verluchting van de ruimte.
- Vermijd dat eten en drinken in contact kunnen komen met verven en vernissen.
- Gebruik een verfborstel in plaats van een verfpistool indien haalbaar. Verfpistolen verbruiken meer verf.
- Reinig de verfborstels niet bij een onderbreking van minder dan een week. Borstels die luchtdicht verpakt worden in een plastic zakje blijven meerdere dagen gebruiksklaar. In een laagje water of in een afgesloten potje met een laagje oplosmiddel blijven ze nog langer houdbaar.

Na het verven

- Sluit de verpakking goed af, en bewaar op een goed verluchte plek ver van eetwaren/drank, vonken en warmtebron. Zorg dat het etiket leesbaar blijft.
- Was borstels nooit uit in de gootsteen. Ook niet voor de watergedragen verven! Giet het spoelwater/oplosmiddel nooit in de gootsteen, in het toilet, afvoerputje of buiten in het zand. Het gaat om gevaarlijk afval! Laat het spoelwater/ oplosmiddel uitdampen en verwijder de (uitgedroogde) resten als gevaarlijk afval.
- Verwijder opgedroogde verfresten en uitgedroogde kwasten als gevaarlijk afval. Lege verfblikken (*uitgelekt en droog, met maximaal een dunne laag verf "die een stevige en hechtende bekleding" vormt, VLAREM II Art. 5.2.2.7.1*) kunnen afgevoerd worden als schrootafval.

Wegmarkeringsverven

Wegmarkeringsverven algemeen

- Wegmarkeringsverven kunnen zowel buiten (op wegen, parkeerterreinen en bedrijfsterreinen) als binnen (in parkeergarages en bedrijfshallen) toegepast worden.
- Een wegmarkeringsysteem is een geheel van een markeringsproduct en één of meer soorten glasparels of een geschikt mengsel van glasparels en een stroefmakend middel. Dit geheel wordt volgens uiteenlopende technieken op de weg aangebracht. Glasparels zorgen voor de nachtzichtbaarheid van de markeringsverven en voor een betere weerstand tegen afslijting door het verkeer.
- Er zijn een viertal grote groepen van markeringsproducten te onderscheiden:
 - wegeverven: suspensie (van de vaste stoffen) in een organisch of waterig oplosmiddel.
 - thermoplasten: het materiaal wordt verwarmd en in gesmolten toestand op het wegdek aangebracht.
 - koudplasten: meercomponentenproducten die door chemische reactie tussen de vermengde producten een hard laagje op het wegdek vormen.
 - (gelijmde) voorgevormde figuren: worden met behulp van een voorziene plakstrook op het wegdek vastgedrukt.
- In de Producttest worden enkel de wegeverven opgenomen, gezien de andere producten geen verven zijn. Er dient echter nog opgemerkt dat de functionele levensduur van de verschillende producten / technieken verschilt: Garantieperiodes voor thermoplastische en koudplastische markeringsverven zijn normaal hoger dan voor verfmarkeringsverven.
- Er bestaan zowel watergedragen als solventgedragen wegeverven. De technische voordelen van watergedragen verven zijn duurzaamheid, UV-bestendigheid, hogere weerstand tegen slijtage, minder verbruik en betere prestaties wat betreft zichtbaarheid 's nachts en bij regenweer. Als voornaamste nadeel wordt vaak de grotere afhankelijkheid van omgevingsomstandigheden (temperatuur en relatieve vochtigheidsgraad) voor het aanbrengen van de verf vermeld.
- In principe worden aan wegeverven steeds glasparels (en stroefmakende middelen) toegevoegd. Deze worden nagestrooid na het aanbrengen van de verf of worden vooraf in het markeringsproduct gemengd.
- Kies een wegmarkeringsverf op basis van objectieve kenmerken. Een verfkeuze aangepast aan de omstandigheden zorgt voor een langere levensduur van de verf. Enkele kenmerken die bepalend zijn voor de keuze van de verf zijn:
 - Weg: soort wegdek, soort verkeer en intensiteit, staat oude markering
 - Prioriteiten: nachtzichtbaarheid (glasparels met grote diameter), dagzichtbaarheid (witte kleur = minder glasparels), stroefheid, retroreflectie bij nachtregen

Aanbevelingen

Aankoop

- Kies waar mogelijk voor watergedragen verf in plaats van solventgedragen verf. Gebruik producten met een zo gering mogelijk gehalte aan oplosmiddelen (cfr. vluchtige organische stoffen (VOS)).
- Bereken hoeveel verf je ongeveer nodig zal hebben. Bij markeringsproducten en wegenverven in het bijzonder is het zo dat een dikkere goed aangebrachte laag een positieve invloed heeft op de duurzaamheid van de markering. Daarnaast moet de dikte van de laag ook aangepast zijn aan de grootte van de glaspapieren die op hun plaats gehouden moeten worden.

Voor het verven

- Probeer barsten, naden en scherpe hoeken in het wegdek eerst van een laag te voorzien om vroegtijdig afslijten te vermijden.
- Voor een goede hechting dient de weg vrij te zijn van stof en vuil. De meeste machines zijn voorzien van een rolbezem maar dit volstaat vaak niet voor een (sterk) vervuild wegdek. Een schoon oppervlak is zeker belangrijk voor de watergedragen verven, omdat water zeer weinig vermogen bevat om vette bestanddelen (stof met bandenslijpsel, resten van koolwaterstoffen) te bevochtigen, wat noodzakelijk is voor een goede hechting.

Tijdens het verven

- Voor wegenverf dient de temperatuur van het wegdek ten minste 5°C te bedragen en ten minste 3°C boven het dauwpunt te liggen, tenzij de fabrikant anders aangeeft. Een te koud wegdek leidt tot slechte filmvorming. Als de wegdektemperatuur niet ver genoeg boven het dauwpunt ligt, kan zich onder de verflaag een condensatiefilm vormen die een goede hechting van de film verhindert.
- Voor watergedragen verven wordt zelfs een temperatuur hoger dan 10°C en relatieve vochtigheidsgraad lager dan 80-85% als optimaal voorgesteld. Het langere droogproces wordt soms als argument aangehaald om deze verven niet te gebruiken in streken met matig en vochtig klimaat en druk verkeer. Voorbeelden van gebruik in Scandinavische landen en alle streken van VS bewijzen echter dat watergedragen verven perfect toepasbaar zijn.
- Gebruik geschikt materiaal om de verven aan te brengen. Watergedragen en solventgedragen verven gedragen zich zeer verschillend, waardoor de hantering, verwerking en aanbrengingstechniek voor de producten anders is. Het materiaal is bijgevolg verschillend voor beide verven.

Na het verven

- Sluit de verpakking goed af, en bewaar op een goed verluchte plek ver van eetwaren/drank, vonken en warmtebron. Zorg dat het etiket leesbaar blijft.

Verwijder opgedroogde verfresten en uitgedroogde kwasten als gevaarlijk afval. Lege verfblikken (*uitgelekt en droog, met maximaal een dunne laag verf "die een stevige en hechtende bekleding" vormt, VLAREM II Art. 5.2.2.7.1*) kunnen afgevoerd worden als schrootafval.

**Bijlage 8: Overzichtstabel
maximumscores + beschikbare
labels**

Overzichtstabel maximumscores en beschikbare labels

	1	2	3	4	5	6	7
	Primer muur en plafond binnen	Primer gevel buiten – hechtprimer	Specifieke houtprimer	Primer hout metaal universeel	Metaal primer ferro	Metaal primer non ferro	Muur en plafond binnen
VOS	X	X	X	X		X	X
VAK	X	X	X	X		X	X
Zware metalen	X						X
Isothiazolinon							
Formaldehyde							
Halogenen	NVT	NVT		NVT	NVT	NVT	
Ftalaten	X						X
Glycol ethers							
Antischimmel	NVT	NVT	X	NVT	NVT	NVT	NVT
Gevaarsymbool	X	X	X	X	X	X	X
R-zin kanker	X	X	X	X	X	X	X
R-zin milieu	X	X	X	X	X	X	X
ATG keuring	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Slijtvastheid	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Schrobweerstand	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Terugnamsysteem	Y	X	X	X	X	X	X
	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	NF Environnement	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue
Beschikbare labels			/	/	/	/	
Beschikbare labels in België	EU ecolabel	/	/	/	/	/	EU ecolabel, NF Environnement,

Overzichtstabel maximumscores en beschikbare labels

8	9	10	11	12	13	14	15	
Afwasbaar muur en plafond binnen	Verf gevel buiten mineraal	Houtbeits binnen & buiten	Houtvernis slijtvast	Houtvernis slijtvast	Houtvernis niet slijtvast	Hout en metaallak binnen	Hout en metaallak buiten	Eénpotsysteem metaal ferro
X	X	Y	X	X	X	X	X	
X	X	X	X	X	X	X	X	
X	X	X	X	X	X	X	X	
	X							
	X							
	X							
X	X	X	NVT	X	X	X	X	NVT
	X							
NVT	NVT	X	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
X	X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X	X	X
NVT	NVT	NVT	Nvt	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
NVT	NVT	NVT	Y	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
X	NVT	NVT	Nvt	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
X	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	X
EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement, natureplus, Blaue	NF Environnement
EU ecolabel, NF Environnement, natureplus, Blaue	EU ecolabel, NF natureplus	EU ecolabel	EU ecolabel	EU ecolabel	EU ecolabel	EU ecolabel	EU ecolabel	/

Overzichtstabel maximumscores en beschikbare labels

16	17
Eénpotsysteem metaal non ferro	Wegmarkeringen
X	X
	NVT
	NVT
	NVT
NVT	NVT
	NVT
	X
NVT	NVT
X	X
Y	X
	X
NVT	Y
NVT	NVT
NVT	NVT
X	
EU ecolabel, Nordic Swan, NF Environnement	NF Environnement
/	?